Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

D R A U G A S

MOKSLAS MENAS LITERATŪRA

ANTROJI DALIS / 1965 METAI, VASARIO MĖNESIO 6 D / FEBRUARY 6, 1965 / PART TWO NR. 31 (6)

Ateina naujas ganytojas

Lietuvių išeivijai vyskupą Praną Brazį pasitinkant

PRANAS GARŠVA

Kai lietuvių spaudoje suskambėjo žinia, kad Šv. Tėvas Paulius VI paskyrė naują lietuvį vyskupą, džiugus jausmas suvirpino daugelio širdis. Tai tikrai retas įvykis, kad išeivių dvasios reikalams būtų specialiai skiriamas vyskupas, kai tuo tarpu visi katalikai per savo parapijas jungiasi prie vietos vyskupijų ir jų vadovų. Šitoks išskirtinis lietuvių pagerbimas ir įvertinimas turi gilią prasmę, nes tai įvertinimas visų bendros kovos už savo krikščioniškus idealus ir už savo laisvę. Todėl, naują vyskupą pasitinkant, lietuvių visuomenei verta pasekti jo gyvenimo pėdomis ir į savo naująjį ganytoją pažvelgti iš arčiau.

Mokslo keliais

Vysk. Pranas Brazys yra gimęs 1915 m. vasario 18 d. Balsupių km., Keturvalakių par., Mariampolės valsč. ir apskrityje. Savo gausioje šeimoje jis buvo priešpaskutinis. Jo abiem tėvams dar prieš pirmąjį karą teko ragauti išeivio duonos — jie abu yra gyvenę šiame krašte, dirbę paprasčiausius ir sunkiausius darbus. Bet tėvynės ilgesys juos vėl grąžino tėvynėn, nors tėvas Amerikoje yra buvojęs net tris kartus. Ir kai kuriems naujojo vyskupo broliams tėvų pėdomis teko keliauti po svetimus kraštus ir duoną pelnytis dirbant svetimiesiems. Jo vyriausia sesuo, išauginusi šeimą, šiame krašte jau yra mirusi, brolis Antanas, išgyvenęs Urugvajuje, Pietų Amerikoje, daugiau kaip dvidešimt metų, taip pat prieš keletą metų jau yra atsiskyręs su šiuo pasauliu. Kiti išsklaidyti pavergtoje Lietuvoje arba taip pat per anksti užbaigę savo žemiškas keliones.

Nuo pat mažens P. Brazys pasireiškė kaip gabus mokinys. Lankydamas Marijonų gimnaziją Mariampolėje, visą laiką ėjo pirmuoju mokiniu, ypač mėgo kalbas. Gi šioje gimnazijoje, be savosios kalbos, dar buvo mokoma keturių svetimų — lotynų, graikų, vokiečių ir prancūzų. Vyresnėse klasėse būdamas, jis jau vokiškai buvo perskaitęs ne tik Goethės "Faustą", bet beveik visus Schillerio raštus, kuriuos ištisais posmais galėjo mintinai deklamuoti. Tokiam mokiniui galėjo būti pagundų pasitikėti savo gabumais ir ruoštis bet kuriai profesijai. Tačiau nuo pat jaunystės jame ruseno dvasinio gyvenimo kibirkštėlė, kurios jis neužgesino. 1932 m. jis įstojo į Marijonų vienuolijos noviciatą, o kitų metų rugpiūčio 15 d. padarė pirmuosius vienuoliškus įžadus. Baigęs 1935 m. gimnaziją, vyresniųjų buvo pasiųstas Romon studijuoti filosofijos. Čia Angelicum universitete 1937 m. geriausiu pažymiu padarė licenciato laipsnį.

Tuo metu Lietuvos marijonai kaip tik įsteigė saviems studentams filosofijos institutą ir P. Brazį parkvietė iš Romos dėstyti filosofijos, eksperimentinės psichologijos ir hebrajų kalbos. Dvejus metus padirbėjęs aukštųjų mokslų dėstytoju, turėjo grįžti Romon studijuoti teologijos ir ruoštis kunigystei, bet 1939 m. prasidėjęs antrasis Pasaulinis karas užkirto visus kelius išvykti į Italiją. Tada jis studijuoja teologiją Vytauto Didžiojo universiteto teologijos fakultete. 1940 m. vasarą pasitraukė į Vokietiją, o iš ten — pas marijonus į vokiečių okupuotą Varšuvą, kur kunigų seminarijoje vienerius metus buvo filosofijos profesorium. Gavęs leidimą, šiaip taip pasiekė Prahą ir įstojo į tenykštį vokiečių universitetą toliau tęsti teologijos studijų. Prahoje, Čekoslovakijoje, studijavo 1941—1944 m., padarydamas teologijos licenciato laipsnį. Ten 1942 m. gruodžio 19 d. buvo įšventintas kunigu.

Vysk. P. Brazys, studentas Prahos universitete 1942 metais

Karo pabaigos kun. Brazys sulaukė Vokietijoje, bet 1945 m. rudeniop jam pavyko išvykti į Italiją, kur yra marijonų centrinis namas ir tarptautinė kolegija. Čia jis vėl tuojau pradėjo gilintis aukštuosiuose teologijos moksluose, 1946 m. gaudamas teologijos daktaro laipsnį. Bet mokslui galo dar vis nebuvo. Jis per porą metų, nors būdamas studentų prefektu ir kurį laiką noviciato vedėju, parašė filosofijos disertaciją ir, 1948 m. ją apgynęs, gavo antrąjį daktaratą.

Misionierius P. Amerikoje

Amerikos marijonai jau prieš keletą metų (1939) buvo įsteigę parapiją Argentinoje. Parapija buvo mišri — aptarnavo apie 20 tūkstančių lietuvių ir apie 15 tūkstančių vietinių gyventojų. Darbo ten buvo daug, o darbininkų maža. Kun. P. Brazys su keliais kitais buvo pasiųstas misijų darbui. 1948 m. birželio 6 d. jis pasiekė Buenos Aires uostą. Nors ten reikėjo mokėti ir ispanų kalbą, bet jis tuojau tos kalbos pramoko ir pilnai įsijungė į darbą tarp tan kraštan emigravusių lietuvių ir vietos gyventojų, net kurį laiką kapelionaudamas ligoninėje.

Argentinoje dabartiniam vyskupui teko praleisti beveik devynerius metus, einant įvairias pareigas: buvo kandidatų į vienuolyną mokytojas ir noviciato vedėjas, nuo 1952 m. pradžios Avellanedos vienuolyno vyresnysis ir Aušros Vartų parapijos klebonas. 1954 m. paskirtas Rosario marijonų vyresniuoju ir naujai įsteigtos Šv. Kazimiero par. klebonu. Čia reikėjo organizuoti pačią parapiją, ypač skurdžių rajone šalpos darbus. Jam vadovaujant, ta veikla buvo labai gražiai išplėsta, vietos gyventojai, kurių dauguma buvo nekrikštyti ir gyveno neteisėtoje moterystėje, pradėjo jungtis į parapijos gyvenimą, krikštydamiesi ir priimdami moterystės sakramentą. Jaunimui reikėjo mokyklos. Jis tuojau vienuolyno patalpose suorganizavo mokyklą, kuri šiuo metu jau yra gražiai išaugusi ir turi naujas patalpas.

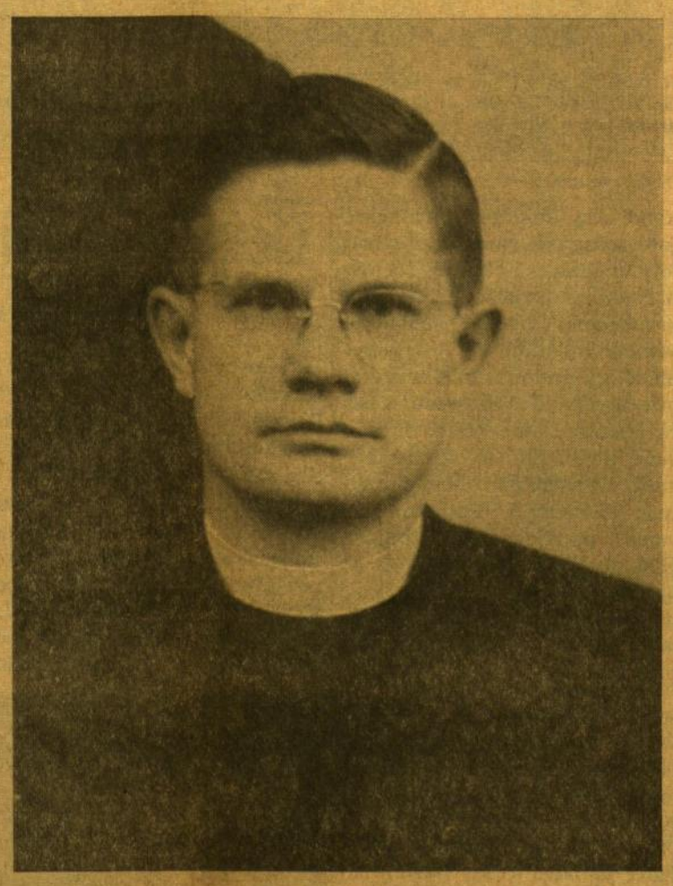

Vyskupas Pranas Brazys

Spaudos darbuose

Nuvykęs Argentinon, kun. Brazys pamatė, kad be savo spaudos negalima pasiekti po didžiulį Buenos Aires miestą ir jo apylinkes išsibarsčiusių tautiečių. Todėl dar 1948 m. rugsėjo mėnesį jo iniciatyva buvo pradėtas leisti dvisavaitinis laikraštis "Laikas", kurį jis pats iki 1952 m. ir redagavo. Tapęs klebonu, net ir vietiniams įsteigė dvisavaitinį parapijos laikraštį "Madre de Misericordia" (Gailestingumo Motina), kurio antrą laidą vėliau kas mėnesį

(Nukelta į 2 psl.)

Šiame numery:

- Veidu į Vakarus, veidu į Mindaugą.
- Ateina naujas ganytojas.
- Eglė žalčių karalienė Chicagoj.
- Lietuvių poezijos diena Bostone.
- Mūsų laikų meno pasaulis.
- Poetas įpareigotas vyskupą pliekti.
- Vlado Šlaito eilėraščiai.
- Amerikos lietuvio dovana.
- Lietuviško apdaro komedija.
- Lietuvių fondo premija jaunimui skirtai literatūrai.
- Spygliai ir dygliai.

EGLĖ ŽALČIŲ KARALIENĖ CHICAGOS SCENOJ

Pasakiškojo spektaklio įspūdžiai realybėje

ANATOLIJUS KAIRYS

Šių metų sausio mėn. 30 ir 31 d. Jaunimo centre, Chicagoje, įvyko Scenos darbuotojų sąjungos rengtas K. Jurašiūno 3 veiksmų liaudies pasakos "Eglė žalčių karalienė" pastatymas.

Būrys pasiaukojusių širdžių ir rankų

Pasaką režisavo Zita Kevalaitytė, o jai talkininkavo: dail. Jurgis Daugvila (dekoracijos), Vanda Balukienė (kostiumai), Gražina Giedraitienė (jos studijos baletas), Kazys Cijūnėlis (apšvietimas), Česlovas Rukuiža (scenos technika) ir Pranas Beinoras (rež. padėjėjas). Vaidino: Alė Kėželienė, Leonas Barauskas, Birutė Briedienė, Julija Cijūnėlienė, Algimantas Dikinis, Vidmantas Rapšys, Pranas Beinoras, Romas Stakauskas, Stasys Bernatavičius, Emilija Gepnerienė, Marija Lemėšytė - Dikinienė, Saulius Grėbliūnas, Leonas Valaitis, Elena Bradūnaitė ir Elena Petrokaitė - Rukuižienė. Baletą šoko: Janina Kojelytė, Vida Galėnaitė, Rasa Lakaitė, Loreta Grybauskaitė.

Pastatymui įvairiais darbais ir patarimais talkino: M. Kripkauskienė, B. Jasaitienė, O. Andrejauskienė, A. Šimkus, K. Veselka, P. Armonas, J. Korsakas, J. Briedis, K. Oželis ir kt. Scenos darbuotojų sąjungai,

(Nukelta į 4 psl.)

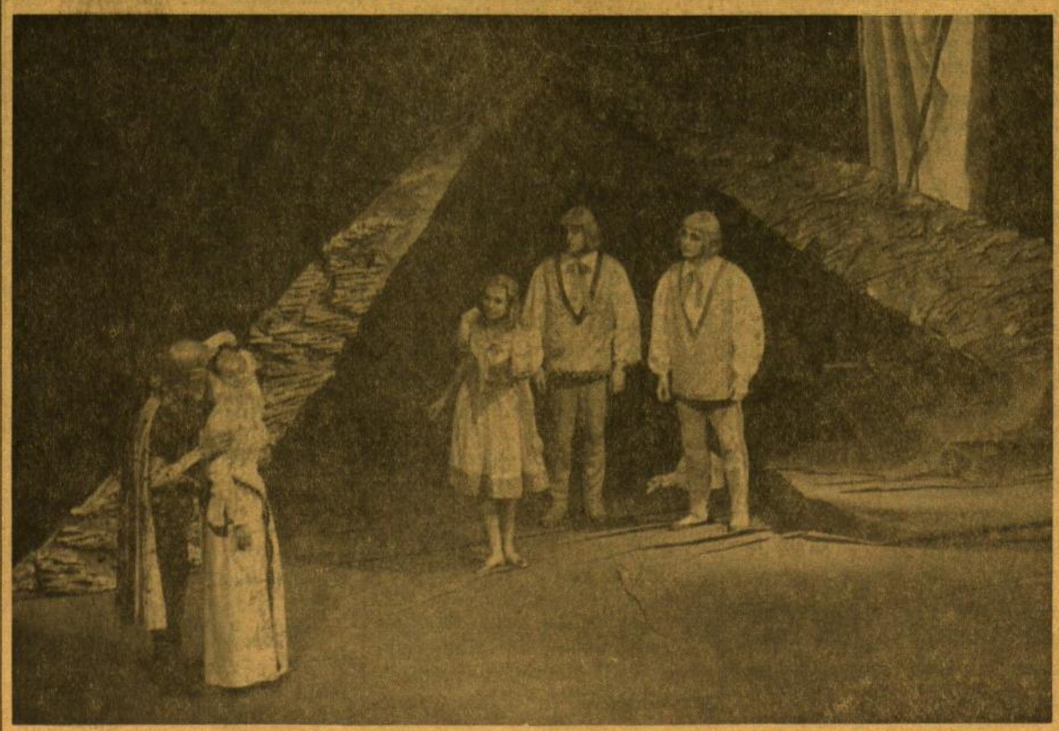

K. Jurašiūno "Eglė, žalčių karalienė" Jaunimo centro scenoje, Chicagoje. Iš kairės į dešinę: Žilvinas — Leonas Barauskas, Eglė — Alė Kėželienė; jų vaikai: Drebulė — Elena Bradūnaitė, Ąžuolas — Saulius Grėbliūnas ir Uosis — Leonas Valaitis. Dekoracijos Jurgio Daugvilos.

Kertinė Paraštė

VEIDU Į VAKARUS, VEIDU Į MINDAUGĄ

Vasario šešioliktajai artėjant

Kovodami už savo tautos laisvę, mes vis kiekviena proga prisimename ir pasauliui primename, kad nuo amžių esame Vakarų kultūros tauta, kad rytietiškas despotizmas, šiais laikais labiausiai įsikūnijęs rusiškam bolševizme, lietuviškajai dvasiai yra perdėm svetimas. Artėjant Vasario šešioliktajai, šia prasme vienur kitur užsimenama spaudoje, apie tai bus kalbama ir iškilmių salėse. Tačiau vien tik kalbų bei raštų šia Vakarų kultūros pasirinkimo tema nūdieninėje situacijoje mums turėtų neužtekti. Daugiau kaip prieš 700 metų mūsų tautos pasirinktąją kryptį į Vakarus turėtume nebeatskiriamai ir oficialiai sujungti ir su Vasario šešioliktosios diena. Tad šiemet privalėtume visur minėti 712 m. nuo Mindaugo vainikavimo Lietuvos karaliumi ir 46 m. nuo valstybės atkūrimo.

Suprantama, įsigalėjusią tradiciją — minėti tik Vasario 16 — nėra jau taip lengva nugalėti. Ak, pagaliau čia apie kokį nugalėjimą neturėtų būti ir kalbos, nes, drauge švenčiant ir šimtametinę sukaktį, pati Vasario šešioliktoji įgauna kur kas reikšmingesnį kontekstą. Tampa akivaizdu, kad toji laisvės diena čia nebuvo prisegta kokiai iš nežinios ar kultūrinės tuštumos išnirusiai tautai, bet kraštui, prieš septynis šimtmečius jau tapusiam valstybine ir kultūrine prasme Vakarų Europos dalimi.

Ir labai gaila, kad šitas mūsų tautos istorinio subrendimo akcentas buvo pamirštas pastaruoju nepriklausomybės laikotarpiu, jokios iškilmės jam nepaskiriant, net prie Vasario šešioliktosios šventės neprijungiant jokios mindauginės dalies.

Tiesa, lig šiol mes nežinome nei Mindaugo krikšto, nei Mindaugo vainikavimo karaliumi dienos, nei mėnesio. Žinome tik metus. Tačiau viena reikšminga diena Mindaugo veikloje yra išlikusi, būtent: 1251 metais, liepos mėnesio 17 dieną Mindaugo pasiuntiniai, vadovaujami lietuvio didiko Parnaus, atvyksta į Milaną, čia priimami Popiežiaus Inocento IV, kurio jie prašo karališkojo vainiko savo pasikrikštijusiam valdovui Mindaugui, išgaudami iš Popiežiaus tvirtą, vėliau ir ištesėtą, karūnos pažadą. Argi ši liepos 17 diena negalėjo tapti faktu ir simboliu mūsų, kaip krikščioniškos tautos, be jokių tarpininkų pasukimo į Vakarus? Ir tiesiog reikia stebėtis, kaip lig šiol anoji, tokia brangi mums diena buvo palikta beveik užmarščiai. Mūsų situacijoje kitos tautos seniai ją būtų paskelbusios savo tautine šventė.

Trumpu pastaruoju nepriklausomybės laikotarpiu džiaugsmas vien tik Vasario šešioliktąja gal buvo psichologine prasme ir pateisinamas: mes buvome kaip maži vaikai, užburti ir besidžiaugią tokia akinančia laisvės dovana, kad visa kita mums atrodė blunka prieš Vasario šešioliktąją. Tačiau dabar, kai to laisvės džiaugsmo jau nebėra, kai džiūgauti progos tokios retos arba jų ir visai nebejžiūrime, yra labai patogus laikas drauge su Vasario šešioliktosios minėjimu įkūnyti ir kitą prasmingą tradiciją — minėti ir Lietuvos valstybės įsijungimą į Vakarų Europos tautų bendruomenę, minėti Mindaugo vainikavimo sukaktį.

Gi pasilikdami vien tik prie Vasario šešioliktosios akto, mes pasauliui vis prisistatysime tik kaip tauta, gana jauno ir trumpo valstybingumo. Tik 46 metų. O ir iš tų tik 22 metai nepriklausomybės. Greitai ir tuo bus nepatogu girtis, kai visas spiečius Afrikos ir Azijos tautų atrodys laisvėje jau išgyvenusios ilgiau, mums patiems neakcentuojant lietuvių tautos laisvės šimtmečių.

Jaunystė yra puikus ir žavus dalykas. Tačiau kai suaugęs žmogus sąmoningai ar nesąmoningai vis giriasi tik savo jaunyste, lyg kitokių kreditų nebeturėtų, viskas ima atrodyti kažkaip nesubrendėliškai. Ar nepastatome kartais ir lietuvių tautos panašion situacijon, pasauliui tautinės šventės proga rekomenduodamiesi tik Vasario šešioliktosios aktu?

Tačiau aiškaus subrendimo žymių ta prasme, apie ką čia kalbame, pastaruoju metu jau regime apsčiai. Kai kurios lietuvių kolonijos (sakysim, Baltimorė) jau eilė metų Vasario šešioliktąją yra pavertę ir Mindaugo vainikavimo diena, pats jaunimas savo "Ateities" žurnale pernai rašė už 700 metų valstybingumo šventės akcentą, net patys jauniausieji (pranešimas prieš pamokslą bažnyčioje) Marquette Parko lituanistinėje mokykloje, Chicagoje, šiemet mini ne tik 46 metus nuo nepriklausomybės atkūrimo, bet ir 712 metus nuo Mindaugo vainikavimo. Taigi, pačioje mūsų visuomenėje jau spontaniškai tai vienur, tai kitur keliamas ir daugiau kaip 700 metų mūsų tautos valstybingumo akcentas, drauge minint ir Vasario šešioliktąją. Ar neturėtų į šitai savo dėmesį atkreipti ir centriniai mūsų politinio, visuomeninio ir kultūrinio darbo veiksniai, kurių Vasario šešioliktosios proga surašytuose atsišaukimuose bei paraginimuose vis dažnai teminima tik nepriklausomybės atkūrimo diena? Pats laikas būtų dabar ir mūsų veiksnių viršūnėms žengti naują žingsnį, visur oficialiuos šventiniuos pareiškimuos užakcentuojant ir Mindaugo vainikavimo metus. Ypač to reikėtų nepamiršti, kai šventės proga angažuojami Amerikos valdžios žmonės lietuvių tautos laisvės dienos minėjimui šio krašto kongrese, senate ar ir atskirose mūsų kolonijose.

(Nukelta į 2 psl.)

Ateina naujas ganytojas

(Atkelta iš 1 psl.)

išleisdavo ir Rosario Šv. Kazimiero parapijos nariams. Tapęs vyresniuoju, jis įsteigė Laiko spaustuvę. Tai buvo padėti pagrindai ne tik leidžiamiems saviems laikraščiams, bet buvo išleista ir keletas knygų, aptarnaujamos net ir kaimyninės parapijos. Jo uolumas misionieriaus pareigose ir supratimas gyvenimo reikalavimų jį parodė esant puikų organizatorių, sugebantį misionieriškam darbui panaudoti laikui tinkamas geriausias priemones. Be to, jis visa savo energija ir sumanumu rėmė ne tik parapinių organizacijų veiklą, bet taip pat ir Šv. Cecilijos chorą, Dainos ansamblį, Skautų draugovės organizavimą, Lietuvai išlaisvinti centrą ir kt. Užtat tiek Avellanedoje, tiek vėliau Rosario jis buvo gerbiamas ir vertinamas kaip parapijų vadovas ir mylimas kaip labai draugiškas, sumanus ir visų reikalus suprantąs kunigas.

Spaudos darbas vysk. P. Braziui nebuvo svetimas, ir jis jin jungėsi su geros patirties kraičiu, nes jau 1939 m. jam kurį laiką teko redaguoti marijonų leidžiamą Šaltinį. Spaudoje bendradarbiavo net nuo gimnazijos laikų. Gi vėliau jo straipsnių buvo spausdinama Šaltinyje, Židinyje, Naujojoje Vaidilutėje. Čia išspausdino išsamią studiją apie lyčių paskirtį. Lietuvoje buvo parašęs knygą "Pijus XII", kurios pirmoji laida tuoj buvo išgraibstyta. Antroji laida turėjo išeiti 1940 m. rudenį, bet, atėję bolševikai ir užėmę Marijonų spaustuvę, ją sunaikino. Lotynų kalba yra parašęs dvi dideles ir išsamias disertacijas, paskirų straipsnių yra spausdinęs ne tik Argentinos Laike, bet ir Aiduose, Lux Christi, Drauge ir kt.

Į vienuolyno viršūnes

Pirmą kartą į J. A. Valstybes vysk. Brazys buvo atvykęs, kaip Rosario Šv. Kazimiero marijonų vienuolyno atstovas kapitulon 1954 m. 1957 m. jam teko visiškai apleisti Argentiną ir savo puikiai išvystytą veiklą, nes turėjo vėl dalyvauti provincijos kapituloje JAV-ėse ir kaip Lietuvos marijonų, negalinčių atsiųsti savo delegatų, atstovas generalinėje kapituloje. Šioje kapituloje jis buvo išrinktas šešeriems metams vyriausiojo vadovo pirmuoju tarėju, arba vicegenerolu. Po šešerių metų, t. y. 1963 m. liepos mėnesį, jis vėl buvo perrinktas toms pačioms pareigoms. Romoje gyvendamas šešerius metus išbuvo vienuolyno ir kolegijos vyresniuoju, dalyvaudamas Romos ir Vokietijos lietuvių veikloje, ypač ruošiamose studijų dienose, vedė įvairiose lietuvių kolonijose rekolekcijas, skaitė paskaitas. Jis yra Liet. Kat. Mokslo akademijos centro valdybos iždininkas, paskutiniam suvažiavime skaitė išsamią paskaitą apie Freudo psichoanalizę krikščioniškoje šviesoje.

Plati darbo dirva vysk. Braziui netrukdė atlikti ir savo tiesioginių, kaip vienuolijos vicegenerolo, pareigų. Jis yra paruošęs visai vienuolijai jaunųjų kandidatų auklėjimo instrukcijas, redagavo vienuolijai skirtą lotynų kalba išeinantį žurnalą Marianus, prisidėjo prie visų paruošiamų planų vienuolijos veiklos išplėtimui ir jos geresniam gyvenimo reikalavimams pritaikymui. Pereitų metų vasarą lankėsi šiame krašte ir pravedė atsinaujinimo dienas Nekalto Prasidėjimo Marijos seserų vienuolijai, Putname, tėvams marijonams Clarendon Hills ir Washingtone, D. C. Jo brandi mintis, išmąstytas žodis ir gilios idėjos palieka visiems labai gražų įspūdį ir puikius prisiminimus.

Savo gabumais ir kunigiška dvasia yra pasiekęs laimėjimų ne tik vienuolijai, bet ir visiems lietuviams, gyvenantiems išeivijoje. Dar jaunystės laikais, prieš išvykdamas į Romą studijuoti, jis buvo įrašęs vienam savo jaunesniam gimnazijos draugui (dabartiniam dr. J. Makštučiui) fotografijoje: "Žemėje yra daug sužalotų sergančių sielų. O yra tik vienas vaistas, galįs jas išgydyti: švelni meilė. Bet meilė nėra žodis — ji darbas ir pasidalijimas. Gražu būti sergančios sielos balzamu".

Šis anų dienų įrašas tebeturi tą pačią reikšmę ir šiuo metu. Ir jis buvo vysk. P. Brazio tartum viso gyvenimo kelrodis, kuriuo jis vadovavosi. Visą savo kunigišką veiklą jis paaukojo sielų gydymui, joms geriausių krikščioniškų kelių nurodymui, atmiešdamas tai švelnia meile, kuri labiausiai riša žmogų su žmogumi, pritraukia net tokius, kurie religijos tiesų nepakankamai pažįsta. Dėlto Šv. Sostas įvertino jo veiklą bei sugebėjimus ir jį skyrė vyskupu, kad kunigystės pilnybėje vadovautų sieloms, dvasinės pagalbos reikalingoms. Mokėdamas daug svetimų kalbų — be savosios lietuvių kalbos, jis laisvai naudojasi lotynų, italų, vokiečių, prancūzų, lenkų, ispanų, anglų, čekų kalbomis, reikalui esant, gali pasinauodti graikų, hebrajų ir portugalų, — jis galės būti naudingas ne tik lietuviams, bet ir daugeliui kitų žmonių ir net pačiam Šv. Sostui, nes nuo ateinančios sesijos priklausys Bažnyčios suvažiavimui pilnateisiu nariu. Gi lietuviams bus garbė šiame svarbiame istoriniame įvykyje turėti jau net du savo atstovus.

Vyskupo konsekracija įvyksta vasario 14 d. Už keturių dienų, vasario 18, sueis naujajam ganytojui 50 metų amžiaus. Tai dvi labai svarbios datos, kuriose mes pasitinkame savo naująjį ganytoją ir jungiamės į jo džiaugsmą bei rūpesčius dar tampriau jungtis su Kristumi ir atlikti jo pasiuntinybę šioje žemėje, ypač savo tautai ir visur išsibarsčiusiems tautiečiams. Naujasis ganytojas — vysk. Pr. Brazys, MIC, su naujomis pareigomis ateina mūsų tarpan, o mes jį pasitinkame su pasitikėjimu ir maldos parama, kad ta našta jam būtų lengva ir darbo dirva derlinga.

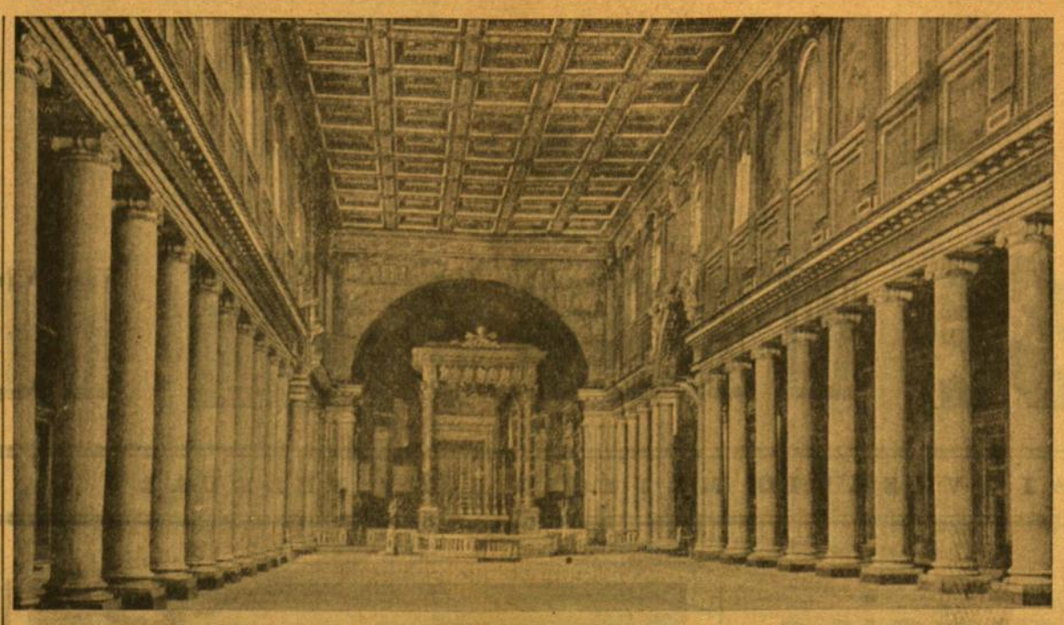

Garsiosios patriarchinės Romos bazilikos "Santa Maria Maggiore" vidus. Bazilika yra ketvirtojo šimtmečio romaninio stiliaus gigantiškas architektūrinis šedevras. Šioje bazilikoje vasario mėn. 14 d. bus konsekruotas vyskupas Pranas Brazys.

"Santa Maria Maggiore", viena iš keturių patriarchinių bazilikų Romoj

Lietuvių poezijos diena Bostone

POVILAS ŽIČKUS

"Man ne vis tiek" — kartoja Birutė Adomavičiūtė poeto Fausto Kiršos žodžius. Eilėraštis skaitomas poeto Kiršos mirties metinėms prisiminti.

"Didelis medis prie turgaus aikštės". Taip matai, kai tas ąžuolas savo šakotomis rankomis glamonėja žvaigždes ir per savo pirštus leidžia pūkinius debesis ar net galinėjasi su audra. Praslenka "Vasaros naktis"

Henrikas Nagys

ir kartojasi "Jūs sakote" Jurgio Jašinsko lūpomis, kai jis žvelgia į auditoriją ar į tų trijų skirtingų eilėraščių autorių Henriką Nagį.

Rašytojas Nagys ar tik ne pirmą kartą Kultūros klube Bostone. Kai jis žengia prie prelegento stalelio, žiūrovų veidais nubėga šešėlis, nes prelegentas iš savo "biznieriško" portfelio išsiima didžiulį glėbį knygų. — Tur būt ir iki rytmečio nebaigsim, — galvoja ne vienas, jeigu prelegentas nors ir trumpai norės su jomis auditoriją supažindinti.

— Lietuvių poezijos dieną baigsiu nužemintaisiais. Vienas iš jų — Algimantas Mackus. Poezija apie poeziją. Tai nebus poezijos istorija, bet bus istorija. Žodis eina nuo sutemos iki sutemos. Mes galime būti liudininkais ne tik apie kasdieniška duoną kalbėjusio žmogaus, bet liudininkais ir rašiusio žmogaus. Žodis yra gyva galia prikelti žmogų iš pačios nakties.

Poezija yra visų mūsų turtas. Visi ją supranta, visi ja gyvena. Poezija yra viena simboliška diena, po kurios seka kita, dar nuostabesnė. Poezija yra dovana, kurią Tvėrėjas duoda žmogui, o žmogus atiduoda kitiems, kurie tiesioginiai jos nepaliečiami be perdavėjo.

Liaudies daina yra gimusi amžių ūkanoje. Ir toji paprasta daina yra tylus ar su prasiveržimais putojantis upės tekėjimas, ar pavasario vakarais upelio čiurlenimas. Toji liaudies daina buvo ta šviesos balana, kuri turėjo prašviesti mūsų gyvenimo ūkaną. Tas pats pilkas žodis, tik dailiai sudėtas į eilutes, pasako jau daug daugiau.

Kristijonas Donelaitis buvo ta pirmoji lietuviško rytmečio pašvaistė. Jis buvo gimęs fenomenu. Jeigu begalinėj lygioj pievoj matai tiktai žolę, žolę ir žolę, ir štai, tos pievos vidury medis. Toks buvo Donelaitis — medis pievos vidury. O Martyno Mažvydo lūpomis prabilo pats rašytas lietuviškas žodis baudžiavos žmogui: "Imkit mane ir skaitykit, ir tatai skaitydami permanykit".

Jau saulelė vėl atkopdama budino svietą. Tie žodžiai taip netikėtai nušvito magiška ugnimi, po kurios jau išaušo "Aušra", pradėjo skambinti "Varpas". Jie jau pratęsė tą rytą į dieną.

Vienažindis kalbėjo apie artimo žmogaus sielvartą, nedalią, iškęstą ir išvargtą žmogaus. Tai buvo lyg ir autentiškas liaudies balsas, jo graudi daina, po kurios jau ateina nauja karta ir nauja giesmė.

Maironis tai bundančios šalies šauklys ir brolis. Jis atsistoja tarp Vienažindžio ir Putino. Jis žengia kaip dvasiškis ir poetas tarp liaudies žmogaus ir rafinuoto inteligento. Jis plačiai žvelgia nuo Birutės kalno į Baltiją. Jis atsistoja kaip simboliškas pradininkas vidudienio angoj.

Ateina Mykolaitis - Putinas. Jo lūpomis prabyla lietuvių poezijos tikras intelektualus žodis. Čia prasideda dialogas su savo Sutvėrėju. Čia jau kalba žmogus, išdidus, tvirtas, ramus, lyg pasakos brolis, kuris yra išmokęs ir išlaisvinęs žmogų iš vergijos. Ir Vergas Putino lūpomis kalba apie puikius savo viešpaties namus, o įžeistas išdidžiai sviedžia vyno ąsotį po viešpaties dukros kojomis. Čia jau dienovidžio šviesoj juokas ir ašaros šviečia visu skaistumu.

Po dienovidžio šviesos ateina aukso amžius, turtingumo, pasisakymo. Tame žaisme ateina pirmas ir nerūpestingas Kazio Binkio balsas. — Jūs, bostoniškiai, laimingi, — sako H. Nagys, — nes savo tarpe turit Antaną Gustaitį, kuris moka juoktis iš savęs. Taip ir tada Binkis su savo vėjais pravėdino lietuvių poeziją, kurioje jis kalba apie išrikiuotą senatvę, kur už durų šąla prieauglis. Po jo atžygiuoja Antanas Miškinis, pro savo Rudenį žvelgdamas liau-

(Nukelta į 5 ps')

VEIDU Į VAKARUS, VEIDU Į MINDAUGĄ

(Atkelta iš 1 psl.)

Neseniai turėjome progos čia redakcijoje pasikalbėti su vienu šviesuoliu latviu. Jis tiesiog stebėjosi mūsų neapdairumu, švenčiant tik Vasario šešioliktosios akto sukaktį, visai užmirštant pirmapradinę lietuvių tautos išlikimo garantiją — karalių Mindaugą. Anot ano latvio, jeigu jie turėtų savo praeityje tokių faktų kaip lietuviai, kągi reikštų 1918 metų nepriklausomybės atkūrimas prieš 700 metų valstybinę tradiciją! Ir šitaip kalbėdamas anas mūsų brolis latvis, argi neturėjo gerokai tiesos?

Iš tikrųjų, šiame šimtmetyje, valstybę mums atkuriant, senasis ir karališkasis tos valstybės pristatymas Europai buvo lyg ir primirštas, didžiausios šventės dieną pasirenkant Vasario šešioliktąją. Gal čia lėmė ir žmogiškoji silpnybė pirman planan išstumti tai, prie ko ir savos rankos buvo pridėtos? Dabar tačiau mes laukiame dar naujos mūsų laisvės dienos. O tokiai dienai atėjus, ji vėl gali pasirodyti svarbių svarbiausia visiems tiems, kurie vienokiu ar kitokiu darbu jos atėjimą lėms arba bent pagreitins. O mums gi reikėtų vieną kartą ir visiems laikams neatsisakant ir nepriklausomybės atkūrimo paminėjimų, kasmet užakcentuoti ir faktą, iš vienos pusės visai nesusietą su dabarties džiaugsmu ir nuopelnais, iš antros pusės betgi likiminiai susietą su visos tautos išlikimu, nesgi be Mindaugo europinės Lietuvos valstybės įkūrimo vargu ar pati lietuvių tauta būtų išlikus, daužoma iš visų pusių germanų ir slavų jūros. Be Mindaugo Lietuvos tikriausiai jokių vėlesnių nepriklausomybės datų nebūtų ir buvę.

O išvada iš viso to tebūna: Vasario šešioliktosios proga reikia būtinai pabrėžti (nepamirštant to ir įvairių veiksnių viršūnėms) ne tik laisvės atkūrimo metus, bet ir pagrindinį visos mūsų tautos ateities laidą — europinės Lietuvos valstybės įkūrimo — Mindaugo vainikavimo metus, prisisstatant pasauliui ne trumpaamžiais laisvės posūniais, bet septynšimtmetinių Mindaugo valstybinių tradicijų paveldėtojais.

K. Brd.

Tel. ofiso 735-4477; Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD, MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670.
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIŽIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak. Šešt. 12—3 v. p. p. Trečiadieniais uždaryta

WA 5-2017
DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2737 West 71st Street
VAL.: kasdien nuo 6—8 val. vakaro. Šeštad. nuo 10 iki 12 valandos. Trečiadieniais uždaryta. Pacientus priima pagal susitarimą.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
J O K Š A
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirm., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 iki 1 val. ir nuo 4 iki 7 v. v. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Tel. ofiso PO 7-6000, res. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad ir šešt. uždaryta.

Tel. GRovehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius, uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
VAL.: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Ofiso PR 6-1795 Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
2300 West 51st Street
Oakley Medical Arts
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 2—4 ir 6—9 ir pagal susitarimą

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12—4 p. p., 6:30—8:30 val. vak. Šeštad. 12—4 val., trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak., išskyrus trečiadienius. Šeštadieniais 12 iki 4 popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ ir VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p., šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p.p.
Ofiso tel. RE 7-1168.
Res. tel. 239-2919.

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštad. 9 v. r. — 2 p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VIDAUS LIGOS
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Tel.ef. ofiso: PUllman 5-6766
Namų: BEverly 8-3946
Priėm. val.: kasdien 6-8 v. v., šešt. 1-3 p. p. ir treč uždaryta

Tel. CE 6-0720 arba 283-4600
DR. C. K. PAULIS
Diagnostika ir Vidaus Ligos
Monroe Building, Suite 709
104 South Michigan Avenue
Valandos susitarus telefonu.

Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1—9 p. p.
Išskyrus trečiadienį

Ofiso telefonas — CL 4-2421
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4307 South Kedzie Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL.: kasdien nuo 2 iki 8 val. vak. Treč. ir sekmad. tik susitarus

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDINĖS LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais Šv. Kryžiaus ligoninę
VAL.: Pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu:
Telef. REpublic 7-2290.

DR. ANT. Rudokas, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL.: 1 val. p. p. iki 8 v. v. kasdien; trečiadieniais uždaryta; šeštadieniais nuo 10 v. r. iki 1 v. popiet.

Rez. tel. PR 9-6730.
DR. L. SEIBUTIS
Inkstų, pūslės ir šlapumo takų chirurgija
Ofisas: Naujas adresas: 2454 West 71st. St. (71-os ir Campbell Avenue kampas), tel. 776-2880.
Valandos pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. p. ir 6-8 p. p.
Penkt. tik 1-3 p. p.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Ofiso telef. CLiffside 4-2896
Resid. telef. WAlbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir specialiai chirurgija
4644 So. Ashland Avenue
Valandos kiekvieną dieną 2—4 ir 6—8 val. vak. Trečiadieniais ir sekmadieniais uždaryta, priimama pagal susitarimą. Šeštadieniais nuo 2 v. iki 5 v. v.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223 ar PR 6-5577
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt., nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Šešt. 2—4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6196
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priiminėja ligonius tik susitarus
Val. 2—4 p. p. ir 6—8 p. p.
Treč. ir šešt. uždaryta

Telefonas — GRovehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
specialybė: AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v.
Šeštadieniais 1 iki 4 val.
Trečiadieniais uždaryta

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 So. Kedzie Avenue
Ofiso val. kasdien: 2-4; 6-8.
Šeštad. nuo 2 ik 4 v. Treč. ir sekm. tik skubiais atvejais ir susitarus

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v.
Treč. ir šeštad. pagal sutartį

P. ŠILEIKIS, O. P.
Ortopedas, Protezistas
Aparatai-Protezai, Med. bandažai, Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29. Ill.
Tel. PRospect 6-5084
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštad. 9-1

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. telef. WAlbrook 5-5076

Res. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
Medical Building) Tel. LU 5-6446
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Priima ligonius pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel.: PRospect 8-1717
Resid.: 3241 West 66th Place
Tel.: REpublic 7-7868
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-čios ir California
Val.: kasdien nuo 6-8 val. vak. Šeštadieniais 2—4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapumo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No Liberty Street,
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Tel. ofiso HE 4-5758; rez. HI 5-3225
DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
Bendra praktika ir Alergija
2751 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketvirt. 2-9, val., penktad. 10 v. r. iki 9 v. v., šeštad. 10 v. r. iki 1 v. popiet. Ligonius priima pagal susitarimą.

MŪSŲ LAIKŲ MENO PASAULIS

Paskaita, skaityta pastarajame lietuvių studentų suvažiavime, Detroite, atidarant jaun. dailininkų parodą

VYTAUTAS RAULINAITIS

Labai malonus yra čia regimos publikos mišinys: čia būsimieji menininkai, meno kritikai ir filosofai, meno kūrinių gerbėjai ir mecenatai.

Kreipiuosi į jus, ne kaip į eilinius žiūrovus, bet kaip į mūsų tautos elitą, nuo kurio toliau priklausys mūsų ir šio krašto kultūrinis ir meninis lygis.

Jūs esate antroji karta laisvosios tautos, todėl jums kartais yra sunku suprasti, kodėl jūsų tėvai yra tokie skirtingi, lyginant su jumis. Kodėl sentimentą jie stato aukščiau už meninę gėrybę? Kodėl paveiksle, skulptūroj ar architektūroje lietuviška tulpelė, bakūžė ar berželis jiems nulemia paties kūrinio vertę?

Jūs, studijuojantis jaunimas, praleidžiate didžiąją savo gyvenimo dalį tarp amerikiečių. Šitai padeda jums pažinti Amerikos kultūros lygį ir bandymus tą lygį pakelti. Taip pat lengvai pastebite, kokioj aukštumoj yra mūsų kultūrinis gyvenimas, lyginant jį su amerikiečių kultūriniu gyvenimu.

Nenuostabu, kad jus piktina mūsų nepažangiosios visuomenės kritika viskam, kas yra šių dienų sukurta, viskam, kuo dabar gyvenama ir džiaugiamasi.

Mano sritis — menas, kurį šiame pašnekesy ir noriu paliesti.

Mieli kolegos menininkai! Iš jūsų, jaunieji menininkai, reikalauju ir tikiuosi daugiau studijinio pasiruošimo, daugiau filosofinio, o ne sentimentalinio pagrindo kūriniams, daugiau pažinimo savo vidaus pasaulio ir jo analizavimo, pasaulio meninio judėjimo sekimo. Lai jums nelieka paslaptis, kodėl gotikinės skulptūros taip sumenkino kūną, o iškėlė aukštus bažnyčių bokštus. Kodėl kubistai suskaldė pasaulį geometrinėmis figūromis ir sustatė savo pasaulį lyg vaikai, statydami namus iš kaladėlių. Išsiaiškinkite, kodėl žmonės pradėjo galvoti ir kurti abstrakčiai. Pagalvokite, ar tai nebuvo pirmieji meno anatomai, bepiaustą jį kaip medikai žmogų prosektoriume. Kodėl naujieji realistai sarkastiškai juokiasi iš žiūrovų ir meno kritikų, kabindami "sleeping bag'us" ar gaidžių bei ožių iškamšas su raitomis beždžionėmis. Kodėl atsirado, taip vadinamasis, "pop-art" su krautuvių vitrinomis ir "campbell soup" skardinėmis.

Mieli kolegos, visoms toms naujoms idėjoms reikėjo tam tikros psichologinės ar filosofinės atramos. Viskas, kas nėra tinkamai paremta, taip kaip tiltas ant silpnų pamatų, neatsilaikys prieš naujų idėjų potvynius.

Kaleidoskopinis mūsų laikų meno pasaulis yra išdava mūsų konglomerato. Juk dabar, kada mes vaizduojamės esą mėnulio piliečiais ir skraidome erdvėse, yra žmonių nepažengusių nuo trogloditinių laikų. Kas svarbiausia, visas tas konglomeratas artimai bendradarbiauja. Todėl ir menininkai, būdami jautrūs naujiesiems vėjams, kaip tos pajūrio pušys, pasiduoda jų įtakai ir palinksta kartu pavėjui.

Tačiau mes turime daug surambėjusių stuobrių, kuriuos jokios audros nepajudins.

Mano manymu, vėjų įvairumas mene yra geras dalykas. Menininkas turi būti pakankamai pasiruošęs jausminiai, technikiniai ir teoretiniai, kad galėtų atrinkti sau artimiausius pūstelėjimus.

Su sentimentais toli nenukeliausi. Ugdymas asmenybių, kurios būtų pranašesnės už šio ar kito krašto meno pasaulio intelektualus, būtų pats reikšmingiausias darbas.

Menas, literatūra ir muzika yra reikšmingiausi veiksniai, padedantys susiformuoti asmenybei.

Įsivaizduokite, jog nuskrendate į Marsą ir patenkate aukštos civilizacijos gyventojų tarpan, kurie jokio meniško apsireiškimo, kaip muzika, menas, šokis, literatūra, nepripažįsta. Kas tai būtų per gyvenimas! Kuo skirtųsi tas gyvenimas nuo Sing - Sing?

Menas, kaip daugumas gal būt mano, nėra tik taip sau laisvalaikio praleidimo priemonė. Menas yra būtinybė mums išlikti žmonėmis. Gilinkimės į meno paslaptis ir pažinkime tas meno šakas, kurios daugiausia mumyse randa atgarsio: vienus daugiau veikia muzika, kitus šokis, trečius literatūra.

Reziumuodamas anksčiau pareikštas mano mintis, norėčiau tarti, kad gėrio esmė yra menas. Jis (gėris) yra toks tobulas, kad jokiomis fizinėmis kančiomis nepasireiškia, kaip alkis, troškulys ar kita. Tai yra absoliutus tobulumas, absoliutus grožis - menas.

Žinomasis vokiečių Goethė nurodė, kaip išrinkti geriausią kūrinį. Jis duoda tris klausimus: 1) ką menininkas mėgina daryti? 2) kaip gerai jis tą įvykdė? ir 3) ar buvo verta tai daryti? Atsakę į tuos visus klausimus, mes kiekvieną meno kūrinį lengvai galėtumėm įvertinti.

Aš nemanau, kad visi gerai žinote, kad yra absoliutus grožis, bet kas yra graži moteris, gražus vyras — visiems aišku. Panagrinėkime, kodėl ji, jis yra gražus, net gražesnis už kitus.

Kas yra gražuolė? Moteris, kuri nei per aukšta, nei per stora, nosis nei riesta, nei kumpa, lūpos nei didelės, nei mažos, žodžiu — visko vidurkis. Be ypatingai išsiskiriančių bruožų. Jeigu reiktų nupiešti gražuolės portretą, tikrai būtų sunku, kadangi tai yra žmogus be ypatingų bruožų. Tačiau yra labai gražių žmonių, kurie turi neproporcingą nosį, akis ar lūpas. Kaip čia dabar yra? Atrodo, kad čia mano teorija apie grožį suiro. Kaip harmonijoj disonansai įneša tam tikro spalvingumo, kaip tapyboj šilta ar šalta spalva iššaukia tam tikrą spalvinį ryškumą, taip ir žmogaus veide tam tikra yda, disproporciškumas duoda žmogui tam tikro išskirtinumo - individualumo.

Moterys, atrodo, gerai šitai žino, nors ir nebūdamos menininkės, kiekviena yra išstudijavusi savo veidą: kur gamtos nepakankamai charakteris pabrauktas, pavartoja pieštuką ar pincetę.

Modernistai toms ydoms — minusams duoda daugiau reikšmės negu bendrumui. Picasso net antrą nosį prideda. Tačiau vien tiktai ydų - minusų vartojimas pačią kūrinio vertę priveda prie didelės vienos ydos — nesąmonės.

Parodose kartais rasite vien tik surūdijusių geležų bei apdegintų popierių. Tačiau visas tas kratinys gali būti ir meno kūriniu, jei jame yra užsilikęs bent vienas kompozicinis, spalvinis ar idėjinis pliusas.

Žmogus, pavergdamas gamtą, ją griauna, gadina, teršia. Juo civilizuotesnis žmogus, juo jis turi daugiau čia kalbama prasme ydų galvosenoje, elgesyje, moralėje. Tai atsispindi ir jo kūryboje. Tačiau, kol bent viena dorybė žmoguje liks, jis bus ir toliau įdomus ir pateisins savo egzistavimą.

Kaip minėjau, visos meno kryptys, kurios atsirado mechanizacijos amžiuje, dar nėra pasenusios, kaip Egipto ar Babilono menas. Dabartiniai menininkai, eidami su mechanikos ir technikos tobulėjimu, pasirinktąsias kryptis kultivuoja ir tobulina. Dabartiniu laiku abstraktusis menas jau imamas skaityti pasenusia meno apraiška, perdaug sentimentalia, perdaug romantiška.

Paskutiniąja meno apraiška bandoma laikyti, taip vadinamą, naująjį realizmą bei "pop-art" pavyzdžius.

Mūsų senesnioji karta nori kažko romantiškesnio, ilgesingesnio džiaugsmo. Ji tapyboje ir pasireiškia gamtos peizažų kūrime.

Dabartiniai gi jaunieji menininkai randa didelį ir vidinį pasitenkinimą, piešdami padidintus kartūnų paveikslus ir krautuvės produktų etiketes ant "shopping - bag'ų".

Jeigu tai atitinka jų jausmus, visa tai, ką jie kuria, yra tikras jų vidinis išsireiškimas, tai ir tie kūriniai yra dailės kūriniai. Dailė gi yra balansas tarp spalvų, linijų ir formų, nežiūrint, kokios cheminės sudėties medžiagos būtų vartojamos.

Taigi, turėdami bendrą moder nizmo vaizdą, klausiame savęs: kaip yra su mūsų lietuviais? Kokiame lygyje, kokioje meno plotmėje esame, lyginant save su pasaulio ar Amerikos dailininkais? Nebūdamas didelis pesimistas, greičiau optimistas, sakyčiau, procentais skaičiuojant, mūsų menininkai stovi gana geroje padėtyje. New Yorke yra apie 10,000 dailininkų, o lietuvių vos dešimtį suskaitytume. Tas pats ir kitose kolonijose. Tačiau bendrose parodose ne vienas iš jų laimi premijas. V. K. Jonynas įrengė Vatikano paviljoną, Viesulas jau antrą kartą laimi Gugenheimo premiją, neatsilieka ir kiti mūsiškiai.

Ką naujo duos ateinantis dešimtmetis, sunku pasakyti. Tik jaučiu, kad jaunieji mano kolegos dailininkai bus, tur būt, labiau įsilieję į Amerikos meno katilą, bus sunku rasti ką nors panašaus kaip nūdieninis Ignas ar Galdikas.

Be savo krašto išlikti lietuvišku ir dar viršyti kitus dvasios turtu (kuomet ta dvasia yra penima turtingo dėdės Samo) reikia būti genijum. O mūsų tauta lig šiol meno pasaulyje teturėjo tokį tik vieną — Čiurlionį. Baigęs lenkų meno mokyklas, jis be jokios lietuviškos mokyklos sugebėjo sukurti tokius kūrinius, kurie prakalbėjo pasauliui, tuo pačiu pasilikdami artimi ir lietuvio širdžiai. Kodėl Čiurlionį priskiriu prie genijų? Kurti gali kiekvienas, tačiau duoti naujas idėjas maža dalis iš mirtingųjų sugeba. Idėja yra aukščiau galvojimo ribos Idėja yra jau dieviškasis pirštas. Mūsų naujiesiems menininkams linkiu naujų idėjų, naujų darbų ir gražių parodų.

Vytautas Kasiulis — **Muzikantai (pastelė)**

Iš "Gallery International", Clevelande, vykstančios dailininko darbų parodos

Dailininkų pokalbis: Vytautas Ignas (kairėje) ir Adomas Galdikas — Nuotrauka Vytauto Maželio

VLADAS ŠLAITAS

DANGAUS KARALIENEI

Jeigu aš būčiau nesuteptos širdies,
aš tikriausiai seniai Tau būčiau rašęs ellėraščius.
Betgi šiandieną
ką aš galiu Tau rašyti, Dangaus Karaliene?
ką aš galiu Tau rašyti, o! mano Motin?
Nieko.
Nebent galiu tik graudžiai bučiuoti
Tavo Meilės Paveikslą.

KAIP SAVO NAMUOSE

Kadangi visas šitas pasaulis yra ne mano namai,
užtai šiandieną
kur tik aš benueičiau,
aš jaučiuosi, kaip savo namuose,
nes visur mane supa žmonės,
ir visur man šypsos dangus.

APIE KONKRETŲ DIEVĄ

Nepaslaptis,
kad mes,
mirtingieji,
bijom apčiuopiamo Dievo.
Žydai buvo pirmieji, kurie išsigando.
Jie ir šiandieną bijo minėt Išganytojo vardą.
Nes mums visiems,
mirtingiesiems,
yra kur kas patogiau šioj žemėj gyventi, kai Dievas
yra aukštai,
danguje,
o ne mūsų pašonėj.
Nes konkretus ir apčiuopiamas Dievas liepia gyventi
šiam pasauly,
tačiau nebūti iš šio pasaulio.

AMŽINAI PASILIEKA

Kadangi viskas praeina,
užtai aš ir kartoju,
kaip jau kiti ne kartą yra kartoję,
kad viskas praeina.
Betgi ar iš tikrųjų viskas praeina?
Yra dalykų,
kurie niekados nepraeina,
nes visa,
kas buvo gera žmogaus širdy,
amžinai pasilieka;
taipgi visa,
kas buvo pikta žmogaus širdy,
amžinai pasilieka;
pasilieka žmogaus širdy ir šitam pasauly,
per kurį mes praeinam.

POETAS ĮPAREIGOTAS VYSKUPĄ PLIEKTI

BEN. BABRAUSKAS

Nelengvas mūsų gyvenimas Amerikoje. Ne vienas esame įsipareigoję dirbti kasdien po 16 valandų, neišskiriant nė sekmadienio. Visa laimė, kad tą ar kitą darbą lengvina žinojimas, kad niekas tavęs neįpareigoja, tik tu pats įsipareigoji. Po dvasinio ar fizinio nuovargio tu vis dėlto džiaugies. Džiaugies, kad tavęs čia niekas nepažaboja, o likęs Lietuvoje, ir tu gal būtum priverstas daryti tai, ką tau įsako šlovingoji. Rodos, nebėra jokios opozicijos, ji jau seniai taip sakant, sutriuškinta, tačiau kartas nuo karto, žiūrėk, pasidaro reikalinga kuri nors buvusi figūra ar figūrėlė, kad ji viešai prabiltų tautai ar tautos vardu, dabartiniu terminu tariant, liaudies vardu.

Ar galėjo kada poetas Antanas Miškinis tikėtis, kad jis bus pašauktas, kaip atsargos karininkas, ne Klaipėdos ginti ar Vilniaus vaduoti, bet su pačiu vyskupu kovoti. Tos nekruvinos vienpusiškos kautynės įvyko š. m. sausio 21 d. "Tiesos" apkasuose, stebint ar stebintis 200,000 skaitytojų miniai.

Nekruvini poeto žodžiai

Iš tų nekruvinų poeto žodžių patiriame, kad jis gyvena Vilniuje priešais garsiąją Petro ir Povilo bažnyčią, kad mato, jog "yra šiandien Lietuvoje nemaža tikinčiųjų, kurie lanko bažnyčią, joje tuokiasi ir krikštija vaikus". Iš tolimesnių poeto išvedžiojimų "Kas tiki — tiki, kas ne — ne" turėtų paaiškėti, kad Lietuvoje yra tikėjimo laisvė, tačiau kone kiekvienam Tiesos numeryje matome, kas ištinka tuos, kurie šiandien išdrįsta tikėti. Ak, jau ir 1941 m. pamatėme, kas atsitiko tam gimnazijos mokytojui, kuris nepabūgo savo apskrities mieste per Velykas nueiti į bažnyčią. Jau tada atrodė, kad dėl to mokytojo ne tik Švietimo komisariatas su Venclova prieky ir su Liudu Gira užpakaly galės sugriūti, bet visa respublika per tokį neapsižiūrėjimą gali netekti savo sovietinio statuso.

Toliau kovotojas Miškinis pasigiria nebijąs "užklysti" ant tokios bangos, kur "Amerikos balsas" ar Vatikanas kalba. Kaip buvusiam katalikui pridera, poetas viešai pasisako: "Neseniai turėjau progos pasiklausyti vyskupo Brizgio kalėdinio žodžio". Kol kas, kaip matome, maždaug pagal senovinį stilių, tačiau toliau poetas nebesiskiria nuo kasdieninio Tiesos mutinio: "Bet pažįstame Brizgį iš senų laikų. Žinome, kam jis tarnavo hitlerinės okupacijos metais ir kam jis tarnauja šiandien. Todėl negalime tylėti, girdėdami jo veidmainingus žodžius. Vyskupas Brizgys gali nekvaršinti galvos rūpesčiais (jeigu, žinoma, dėl to nenukentės jo finansiniai reikalai) dėl katalikybės ir lietuvybės likimo Lietuvoje".

Lyg kokiam beraščiui, poetas vyskupui įrodinėja, kad lietuviai rašytojai dvasininkai Donelaitis, Baranauskas, Maironis... "išleisti dideliais, niekad anksčiau negirdėtais tiražais". Atrodo, kad

Bolševikai jau persimeta į religinę propagandą...

Nagi, aišku, jeigu jau masiniais tiražais šviečia liaudį kunigų raštais, tai, tur būt, atsimetė nuo tikrojo dievo Lenino... Deja, taip nėra, kaip kovingas poetas bando per vandenyną mūsų vyskupą nušviesti. Maironio metais mūsųjų įsakmiai buvo įrodyta, kaip bolševikai visą laiką mėtosi, bandydami Maironį numaironinti ir parodyti jį tokį, koks jis nebuvo. Donelaičio metais ne vienoje savo kalboje esu įrodęs, kaip bolševikai Donelaitį išniekino tautiškai, religiškai ir morališkai. Padarė jį kovotoju už taiką, kada poetas nė žodžio nei apie taiką, nei apie karą nėra rašęs. Donelaitis buvo tikrai tikintis, o bolševikai jį pavertė bedieviu: kiek kartų Donelaitis su pagarba Dievą yra savo poemoje minėjęs, tiek kartų lietuviškai kalbą bolševikai išniekino mirusį poetą paversdami netikėliu, t. y. jo Dievą perrašinėdami mažąja raide.

Poetas, kaip tikras komunistinio dvaro juokdarys, liaudžiai bando juokauti, jog vyskupui ir šiandien, tur būt, Lietuva atrodo kaip Valančiaus laikais. O kad taip būtų, tai pustrečio milijono tauta suklupusi išbučiuotų savo žemelę! Caras buvo žiaurus, bet vyskupas Valančius galėjo tarti savo žodį, kurį išgirdo visa tauta ir sviedė visas rusiškas knygas į ugnį. Šiandien nė vienas Lietuvos vyskupų nedrįso įsakyti maskoliškas knygas sumesti į ugnį, ir tai atsidūrė ten, kur ir pats poetas Miškinis turėjo progos 1948—1956 m. pabuvoti.

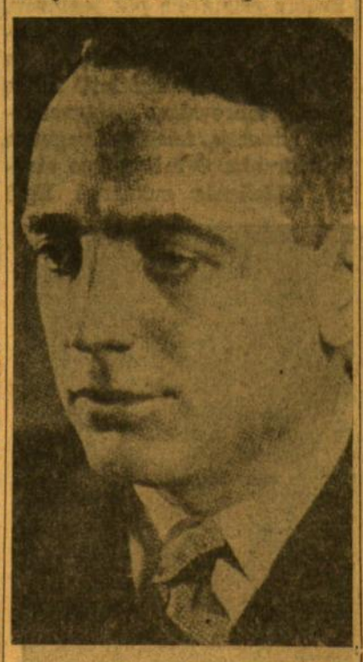

Poetas Antanas Miškinis nepriklausomos Lietuvos laikais

Bet ką mes čia žaisime pušį atvirom akim! Atsakyk, pavergtos Lietuvos poete: kiek tomų per visą bolševikmetį išleista M. Valančiaus, A. Jakšto, M. Gustaičio, Dobilo, M. Vaitkaus? Atsakymas: nulis. Visi jūsų beletristai galėtų ir turėtų daug ko pasimokyti iš mūsų pirmojo didžiojo beletristo Valančiaus. Bet kur jis? Jūs jo nerodote: jūs bijote jo gyvos dvasios!

Ant lauko pliko raudona žvaigždė beliko

Kai 1938 m., poete, rašei laisvai savo "Keturių miestų" patriotinę poemą, ar galvojai, kad Sibire turėsi po 10 metų bolševikinį rojų kurti ar kūrenti ir kad grįžęs už visa tai turėsi nusilenkęs padėkoti partijai ir ją šlovinti didžiąja raide, it kokį

(Nukelta į 7 psl.)

EGLĖ ŽALČIŲ KARALIENĖ SCENOJ

(Atkelta iš 1 psl.)

kaip visi gerai žinome, sėkmingai pirmininkauja operos solistė Sofija Adomaitienė, o Sąjungos valdybą sudaro: Alė Kėželienė, Algimantas Dikinis, Pranas Beinoras ir Česlovas Rukuiža.

Tokia tai yra pastatymo metrika. Jau vien pastatyme dalyvavusių gausa rodo šio komplikuoto darbo didumą.

Režisierės pastangų vaisius

"Eglės žalčių karalienės" turinys mums gerai žinomas, todėl čio jo ir negvildensime, ypač, kad jos turinys nėra sudėtingas ir liaudiškai aiškus. Betgi pasakos pristatymas, aprengimas jos fantastiniais rūbais ir išdažymas jos nekasdieniškais dažais — jau yra naujas ir stebėtinai gerai pasisekęs režisierės laimėjimas.

Zita Kevalaitytė - Visockienė priklauso prie tų retų teatro menininkų, kuriems scena yra tikroji jų žemė, jų išsipildymo ir įsikūnijimo dirva. Režisierę pažįstame, kaip vieną iš geriausių aktorių, bet, pasirodo, ji yra taipgi viena iš aktyviausių režisierių. Dažnai kalbama, kad aktorius, pasinešęs būti režisieriumi, pakenkia dvigubai: sau režisieriui ir sau aktoriui, nė viename, nė antrame pilnai neišsiskleisdamas To nėra Zitos Kevalaitytės atvejuje. Priešingai, jos talentas vaidinti papildo talentą režisuoti ir atvirkščiai.

Pasakos turinys nepriklauso režisieriui, bet pasakos sceninė interpretacija — jau išimtinai režisūros dalykas. Tačiau ir pasakoje, fantazijoje be krašto ir be ribų, mes privalome jausti fantazijos realybę, būtent, kad ta pasaka yra tikra, kad sukeltoji fantastinė realybė yra nemeluota. Ir Eglėje Zita Kevalaitytė to pasiekė su kaupu. Dekoracijos, veikėjai, rūbai ir muzika, apšvietimas ir projekcija į nepasiekiamumą harmoningai jungėsi į vieną iliuzorinį už devynių kalnų, devynių upių ir devynių karalysčių esamą pasaulį. Tai retai pavykstantis eksperimentas, kad ir patyrusiam režisieriui. Tiesa, režisierės menininei sielai pilnai išsiskleisti trukdė teksto žalumas, stoka žodžiuose poezijos, skambumo. Bet tai jau ne režisierės kaltė. Šią spragą ji užpildė meniniu išsisakymu, daiktų ir vandens kalba. Ji nukėlė mus į jūros dugną, į gintaro rūmus, kur ilgesys, grožis ir svajonė susijungia į vieną, žodžiais neišsakomą darną, į paslapties ir pasakiškos būties simfoniją.

Rolės ir jų išpildytojai

Kalbant apie veikėjus apskritai, visi savo roles išpildė gerai ir įtikinančiai jiems skirto veiksmo ribose.

Iš vyrų labiausiai krito dėmesin Leonas Barauskas ir Algimantas Dikinis. Leonas Barauskas, vaidinęs Žilviną, buvo melancholiškas ir lyriškai geras tėvas, kas jam ir tiko. Gražus balsas, gera tarsena, mokėjimas išsilaikyti reikalaujamame lygyje nuo pradžios iki galo darė Leoną Barauską tikru karaliumi tiek scenoje, tiek pasakos turinyje. Algimantas Dikinis sąmojum ir vaidyba aiškiai išsiskyrė iš kitų savo brolių. Kas džiugino žiūrovus, tai jo sugebėjimas įvesti komizmo elementų, ko šioje pasakoje labai trūko. Linksmos nuotaikos sukūrimas, išnaudojimas kad ir mažiausios situacijos publikai išjudinti ir jos dėmesį atkreipti neabejotinai priklausė Algimantui Dikiniui, žiūrovų pulsą jaučiančiam kaip savo.

Iš moterų aktorių labiausiai tenka paminėti Alė Kėželienė, Marija Lemešytė - Dikinienė ir Elena Petrokaitė - Rukuižienė. Marija Lemešytė, kad ir trumpame Protenės vaidmeny, sugebėjo ištraukti viską, kas buvo čia įmanoma. Tai retų gabumų aktorė, ir mylinčiam teatrą yra malonumas ją stebėti. Jos vaidyboje žodis, žvilgsnis ir judesys greitai randa savo vietą ir išraišką. Prisimenu ją iš "Gatvės vaiko" Scampolos asmenyje, kur jos rolė buvo pagrindinė. Ir dabar epizodinėje rolėje ji yra lygiai sava ir nuoširdi, be rezervų. Elena Petrokaitė - Rukuižienė Žynės personifikacijoje buvo tiesiog užburianti. Jos vaidyba čia — tai pavyzdys visiems pradedantiems aktoriams, kaip reikia, neturint pakankamai žodinės medžiagos, iš nieko sukurti puikų vaidmenį. Ji tai padarė tikslia rankų ir gestų kalba, pasakytume "raganiška" laikysena, įsijautimu į padėtį ir žinojimu ką daro ir kodėl taip daro! Nors ir trumpas buvo jos vaidmuo, bet ji davė pasigėrėtiną jo išpildymą.

Žilvinas ir Eglė — L. Barauskas ir A. Kėželienė

Alė Kėželienė pagrindiniame Eglės vaidmeny turėjo daugiausia kalbėti. Gal todėl ji mažiausiai ir veikė. Tačiau kiekvienu jos ryškiai tartu žodžiu galėjo pasigrožėti ir gerokai išlepinta ausis. Būdama laiminga savo nelaimingume, šiaip visa išreiškė daugiau vidumi, negu išore. Tačiau reikia čia pat pastebėti, kad vidaus išgyvenimai, priklausydami rizikos sferai, ne vieną gali ir suklaidinti. Antrą vertus, žiūrovai ne visuomet tokią situaciją teisingai pagauna ir supranta. O tačiau šiuo atveju Kėželienės sukurtoji Eglė savo vėsiu santūrumu, tik prasmingai atsvėrė Vyro Žilvino ir vaikų sentimentalumą, gražiai išbalansuodama visą spektaklį.

Iš jaunesniųjų būrio atskirai reikia minėti Eleną Bradūnaitę, prasmingame Drebulės vaidmeny. Pradedančiam šisai vaidmuo, kiek jis yra nedėkingai sunkus, tiek pat yra dėkingas galimybe save išreikšti. Drebulės vaidmuo čia yra esminis: ji išduoda paslaptį, kaip pašaukti tėvą, ir tuo visą pasaką nukreipia tragedijos linkme. Drebulė neatlaiko suktų brolių klastos ir spaudimo, todėl ji viena neša amžino skausmo, amžino drebėjimo simbolį. Ir Bradūnaitė, mūsų visų nustebimui, pasirodė verta šios sudėtingos rolės! Net ir nugriuvo ji, atseit mirė, aristokratiškai, kaip princesė, kaip karaliaus duktė, kaip anglai pasakytų "lady-like performance". Tai jau aiškaus talento, prigimties ir savęs pajautimo žymė.

Norėčiau šia proga mesti sugestiją, kad mūsų režisieriai leistų jauniesiems talentams daugiau pasireikšti savitai, neįkinkytų jų į griežtas formas, normas ar ribas, kas dažnai sulaužo ir stiprų scenos daigą. Man, pavyzdžiui, laukinė gėlė yra arčiau širdies, negu darže kultivuota. Taip yra ne vienam, kas ieško nekasdieniškumo gyvenime. Šiuo atveju aukšta režisierės Kevalaitytės teatro meno samprata bei įvertinimas jaunesniųjų pastangų laimingai išsipildė Elenos Bradūnaitės asmeny. Bet kito režisieriaus rankose ji galėjo ir nebūti tokia laisva ir tikra, kaip dabar pasirodė.

Kuo truputį suabejotume

"Eglė žalčių karalienė" yra tragiška pasaka, užsibaigia taip liūdnai, kad traukia ašaras net ir stipriam vyrui. Tačiau šios pasakos turinyje yra vienas kitas ir abejotinos vertės elementas. Perkeliant pasakos alegorijas ir moralus ir mūsų varganą žemę, ką mes savo sąmonėje ir darome ir kas sudaro pasakų etinę ir estetinę vertę, pastebėsim, kad toksai neteisingas ar nepateisinamas elgesys ir pasakoje nėra pateisinamas. Šiuo atveju apgavystė ir melas, išgaunant paslaptį iš Drebulės. Kada taip elgiasi vienas veikėjas, tai yda, blogo tipo išraiška, o kada taip elgiasi visi broliai, visa šeima ar giminė, gaunasi jau koncepcija, tai yra blogio visuma, neleidžianti atsiremti į grožio iliuzijas ir veikianti žiūrovą neigiamai. Ypač noras vis užmušti, užmušti... O Žilvinas toks geras, kad jis ne mirties vertas, bet globos ir meilės. Laimė, kad nebuvo parodyta Žilvino dalgiais užkapojimo scena. Šitai kaip tik parodo režisierės visapusišką išmąstymą ir supratimą pasakų interpretacijos meno. Teksto, žinoma, negalima taisyti, nes tokia yra pasaka. Tačiau sugestijuoti mielajai režisierei bent kiek švelninti šį akcentą labai norėtųsi. Ir, priešingai, Eglės troškulys aplankyti tėviškę, namus yra toks mielas ir atliepiantis, kad šią sceną pratęsus, būtų tik laimėta.

Žilvino rūmuose. Eglė — Alė Kėželienė ir Žilvinas — Leonas Barauskas. Dekoracijos Jurgio Daugvilos.

Neatkištinė scenos butaforija

Dekoracijos buvo daugiau negu puikios. Dail. Jurgis Daugvila žinojo, ką darė, o padarė pasigėrėtiną scenovaizdį. Priekabus recenzentas, gal būt, kalbės apie perkrovimą, nes pasaka reikalauja erdvės, vietos savai fantazijai ir nebūtoms galimybėms. Aiškus detalizavimas būtų dorybė kitos rūšies pastatyme, bet pasakose — abejoju. Tačiau mano skoniui geresnio scenovaizdžio nereikia: išpildyta atsargiai ir meniškai. Tas pat pasakytina apie apšvietimą, rūbus, baletą, muziką ir visą scenos techniką, kuri buvo be priekaištų. Tai rodo visų dirbusiųjų savo srities žinojimą, teatro meno pažinimą apskritai ir nepaprastai nuoširdų ir besąlyginį atsidavimą pasiimtam darbui.

Ir regėjau... ir turėjau

Visos pasakos baigiasi žinomu traferetu: akim nerėgėjau, burnoj neturėjau ir t. t. Tačiau šioji Zitos Kevalaitytės - Visockienės įkūnyta pasaka skiriasi nuo kitų pasakų tuo, kad aš ir akimis regėjau ir burnoj turėjau. Pustrečios valandos aš buvau pasinėręs gintarinės pasakos švitėjime, ir mano širdis tikrai džiaugėsi, nors trumpam momentui atsipalaiduodama nuo žemės ir daiktų.

Scena iš "Eglės žalčių karalienės". Kairėje: Žynė — Elena Petrokaitė - Rukuižienė, dešinėje: Eglė — Alė Kėželienė.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
TAIPGI MAISTO PRODUKTAI
Licenzijuota lietuvių įmonė registruota U.S. Depart. of Justice
COSMOS PARCELS EXPR. CO.
MARQUETTE GIFT PAR. SER.
2608 ir 2439 W. 69 St., Chic., Ill.
WA 5-2737
3212 So. Halsted St., Chic., Ill.
CA 5-1864
DIDELIS IŠPARDAVIMAS medžiagų ir kitų prekių nepaprastai papigintomis kainomis. Angl. kostiumams medžiagos kainavo $18, dabar tik $14, 100% viln. medžiagos kainavo $14, dabar $10.50. Medžiagos 5 kostiumams $22.50. Naujiena! Suknelėms medžiagos—metalinis žibantis nylonas, kartu su pamušalu!
Vedėjai Edv. ir Vyt. Žukauskai

ATSIŲSTA PAMINĖTI

• **MŪSŲ VYTIS**, dvimėnesinis skautiškos minties žurnalas, 1964 m., rugsėjo - spalio mėn., nr. 4.

• **SĖJA**, tautinės demokratinės minties žurnalas, 1964 m. rugsėjo - gruodžio mėn., nr. 5—6.

• **MOTERIS**, lietuvių moterų žurnalas, 1964 m., lapkričio - gruodžio mėn., nr. 6.

• **NAUJOS LIETUVIŠKOS MIŠIOS**. Priede įvairios maldos. Išleido Šaltinis, 16 psl. Kaina 20 centų.

• **GIRIOS AIDAS — ECHO OF THE FOREST**, Lith. Magazine of Forestry, 1964 m., nr. 22.

• **VILTIS**, A folklore Magazine, Jan. - Fbr. 1965, Vol. 23. No. 5.

• **SKAUTŲ AIDAS**, lietuvių skautų ir skaučių laikraštis, 1965 m., sausio mėn., nr. 1.

• **EGLUTĖ**, vaikų laikraštėlis, 1965 m., sausio mėn., nr. 1.

• **JAV LB EAST CHICAGOS APYLINKĖ**. Veiklos dešimtmetį prisimenant. 1954—1964. Spaustuvėje spausdintas 24 psl. leidinys.

10%, 20%, 30% pigiau mokėsite už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Street
Chicago 42, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

Stirbis Fuel Oils
Aliejus virtuvei ir krosnims.
"Geresnė ir pigesnė alyva"
Tel. HEmlock 4-6264
PETER STIRBIS
6741 So. Maplewood Ave
Chicago, Ill. 60629

NOW CUT FUEL BILLS UP TO 20%
Every drop of our fuel oil contains this revolutionary additive which eliminates heat-robbing, dollar-robbing soot
PETROMISER 20
GAPS PETROLEUM COMPANY
6641 S. Western Ave.
Tel. PR 6-6677

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
TAISYMAS yra mūsų SPECIALYBĖ. VISŲ GAMYBOS • GREITAS patarnavimas • GARANTIJA • KREDITAS.
2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL, 60629. TEL.: 471-2446

KEN & PETE'S
Thin and Crisp
PIZZA
Fast Service — 6 Delivery Men
Delivery for Parties very prompt
Call us anytime.
Tel. GI 8-5020
6802 W. 111th St., WORTH, ILL.
Other location at
9919 W. 143rd Pl., Orland Park

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
•
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western, PRosp. 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmad., ketvirtad. ir penktad. nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 val. iki 5 val. p. p.

SIUNTINIAI — DOVANOS Į SSSR
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(Licensed by Vneshposyltorg)
EXEKUTYVIS OFISAS
1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, New York — Tel. IN 7-5522

DĖMESIO **DĖMESIO**

Pranešame, kad pagal naują susitarimą tarp Vnešposyltorg, Maskvoje ir Package Express jau dabar galite siųsti savo giminėms ir draugams siuntinius į SSSR, jie nieko netrės primokėti gaudami įvairiausių produktų siuntinių-dovanas, kurie bus sudaryti iš SSSR gamintų pirmos rūšies produktų.

Čia nurodytos kainos yra VISOS IŠLAIDOS produktams parinkti ir jiems nusiųsti į bet kurią SSSR dalį.

Užsakyti siuntiniai sudaromi Maskvoje, Odesoje ir Rygoje.

Siuntiniai bus įteikti gavėjui po 10-20 dienų užsakymui atėjus į Maskvą.

Siuntiniam galima užsakyti ir delikatesus, tarp jų — juodąją ikrą, vėžių konservus, šprotus, saldainius ir kitus.

Siuntėjas gali siųsti dovaninių siuntinių kiek nori. Yra ir paruošti, standartiniai siuntiniai, arba galite pasirinkti produktus patys iš katalogo.

Firma atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos po pietų.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1530 BEDFORD AVE.	—	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	—	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	314 MARKET STREET	—	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	—	CL 7-6320
UTICA, N. Y.	963 BLEECKER STREET	—	RE 2-7476
COHOES, N. Y.	13 SARGENT STREET	—	FE 7-2727
FARMINGDALE, N. J.	FREEWOOD ACRES	—	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	—	PO 9-4507
ALLENTOWN, PA.	126 TIGHMAN STREET	—	HE 5-0415
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	—	BA 5-4210
LOS ANGELES 4, CAL.	107 SO VERMONT AVENUE	—	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	—	HU 6-2818
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	—	DI 2-4240
BUFFALO, NEW YORK	701 FILLMORE AVENUE	—	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAU AVENUE	—	TO 8-0298
HARTFORD 6, CONN.	643-47 ALBANY AVENUE	—	CH 7-5164
JERSEY CITY, N. J.	303 GROVE STREET	—	HE 5-6368
SYRACUSE 7, N. Y.	1200 South Avenue	—	GR 5-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	—	PR 1-0696
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS CAMPAU AVENUE	—	TO 9-3980

REIKALAUKITE MŪSŲ NAUJŲ KATALOGŲ SOVIETINIAMS PRODUKTAMS
Dovanų pristatymas ir apsauga garantuojama.

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE
5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
FEBRUARY — VASARIO 4, 5 ir 6 D. D.

POPULAR BRAND OF 15 YR. IMPORTED BRANDY	Fifth	$3.98
MOUQUIN IMPORTED 10 year old BRANDY	Fifth	$3.79
MEISTER BRAND V.S.O.P. IMPORTED GERMAN BRANDY	Fifth	$4.89
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U. S. P.	Fifth	$4.89
BUTON IMPORTED DRY or SWEET VERMOUTH 30 oz. Bottle	Fifth	$1.29
BANDOR IMPORTED DANISH HONEY MEAD WINE	Fifth	$1.79
NICOLET IMPORTED APERITIF WINE 33¾ Bottle	Fifth	$2.98
DOMAIN IMPORTED RUBY WINE	Fifth	.98¢
BOLS LITE or DARK CREME DE CACAO	Fifth	$3.49
ST. CROIX IMPORTED Lite or Dark Rum	Fifth	$2.98

Amerikos lietuvio dovana mūsų dvasios kultūrai

Su džiaugsmu imame į rankas neseniai iš spaudos išėjusį vertimą "**Marijos sekimas**", ypač todėl, kad tai Amerikos lietuvio, niekada Lietuvos nemačiusio, dovana mūsų dvasios kultūrai: šį veikalą išvertė **kun. Petras P. Činikas**, talentingas laikraštininkas, daug prisidėjęs prie dienraščio "Draugo" augimo, taip pat prie žurnalo "The Marian" atsiradimo, o ir dabar nuolat bendradarbiaująs lietuvių religinėje spaudoje, ypač "Laive". Nedaug teturime čia gimusių, čia išsimokslinusių lietuvių, kurie tiek laisvai moka lietuvių kalbą, kad galėtų daryti jon vertimus iš kitų kalbų.

Kun. P. Činikas pasirinko versti **Tomo Kempiečio** veikalą. Negausūs tėra tokie autoriai, kurie būtų rašę knygas prieš spaudos atradimą ir kurių veikalai būtų vis perspausdinami, verčiami į įvairiausias pasaulio kalbas per penkis šimtmečius. Kempiečio "Kristaus sekimas" yra ir dabar daugelio pamėgtas asketinio gyvenimo vadovėlis. "Marijos sekimas" nėra autoriaus ištisai parašytas, o tik vėliau teologo Albino de Cigala su darytas iš daugelio Tomo Kempiečio raštų.

Tremtinių madona Koenigstein'o koplyčioje, Vokietijoje

Ir šiame veikale, kaip ir "Kristaus sekime", daugiau dėmesio kreipiama ne į centrinio asmens — šiuo atveju Švč. P. Marijos — gyvenimą, o į išplaukiančias iš jos gyvenimo mintis ir idėjas, kurios uždegtų skaitytoją siekti tobulybės, sekant Marijos pavyzdžiu. Veikalas nuoširdus, parašytas su psichologiniu įžvalgumu, praktiškas kasdieniniam savo gyvenimui reformuoti. Veikalas pasitarnaus ne tik kaip istorinis dokumentas, pavaizduojąs viduramžių pabaigos ir naujųjų amžių pradžios asketines idėjas, bet ir kaip įkvėpimas daugeliui mūsų dienų krikščionių. Vertėjui — tėvui marijonui, pasirinkusiam propaguoti Marijos kultą, šis veikalas kaip tik buvo prie širdies.

Labai gerai, kad autorius pasikvietė talkininkus kalbai išlyginti. Šį uždavinį šiuokart atliko kun. A. Naudžiūnas, MIC, dabar dirbąs "Draugo" redakcijoje, ir kun. Pijus Dambrauskas, žinomas pedagogas, gerai nusivokiąs lietuvių kalboje ir religinėje terminologijoje.

Tomas Kempietis, MARIJOS SEKIMAS. Vertė Petras P. Činikas, MIC, spausdino "Draugo" spaustuvė 1964 m. Knyga 127 psl., kaina $1.25, gaunama Drauge.

J. Pr.

—o—

● **Lietuvis dailininkas Oregone.** Kunigas Pijus Brazauskas Oregono valstijos metinėje meno parodoje už savo paveikslus laimėjo dvi trečiąsias premijas. Visą gruodžio mėnesį Eugene mieste, kur kun. Brazauskas dirba kaip kapelionas vienoje amerikiečių ligoninėje, taipgi vyko individualinė šio mūsų kunigo dailininko darbų paroda.

● **O. V. Milašius vokiškai.** Prancūziškai rašiusio žymaus lietuvių poeto Oskaro Vlado Milašiaus poezija neseniai išversta į vokiečių kalbą, leidinį pavadinant "Poesie". Išleido Suhrkamp leidykla Frankfurte.

Lietuvių poezijos diena Bostone

(Atkelta iš 2 psl.)

dies praeitin. Su Aisčiu antspauduojama giminystė Vakarams ir jų rafinuotai poezijai. Šioj grandinėj suskamba ir Salomėja Nėris. Ji buvo tikras poetiškas pulsas, kalbantis pienės pūkelio lūpomis. (Prelegentas primena: "Nesvarbu, kaip ji bus nuteista, bet žmonės, kurie tiki poezija, ir nebandys jos nuteisti".)

Bernardas Brazdžionis atrado naują žodį, prabilusį degančiu vardu. Kirša kalbėjo prasmingu žodžiu. O po to vėl pasirodė nauja ir rimta simbolika Stasio Santvaro posmuose.

Po viso triukšmingo džiaugsmo ateina tyla. Ir likimo ir astronomijos knygose saulę ima temdyti debesys. Šiame gyvenime nauji poetai dairosi į spalvotos šventės išblaškytus popierius. Jie ateidami atsineša visą svetimųjų kraitį ir plačiai jį pasideda turgaus vidury. Jie nedalyvavo dienos šventėje ir jos popietėje. Jie yra žemininkai. Žemė jiems yra vienintelė atspirtis. Po žemininkų ateis nužemintieji. Vardas, kurį jie patys pasirinko. Ir taip rikiuojasi karta, kuri nebemoka juoktis ir mylėti. Jų kartoj nebėra nei vieno padoraus meilės eilėraščio. Ir matai ir junti, kaip "molio krantas kvepia rūgščia duona". Jų dvasioje regi, kad verta gyventi, net draugą palaidojus. Čia matai kareivius, uolas ir artilerijos parako dūmus. Čia yra ilgos lavonų eilės. Matai anglus, prancūzus ir kitus, kurie bijojo mirties, bet su ja draugavo. Jie prarado žemę, bet vadinosi žemininkais.

Čia rikiuojasi Kazys Bradūnas, Nyka - Niliūnas, Juozas Kėkštas, Vytautas Mačernis ir kiti.

Ir paskutinysis, mažas būrelis: Vitalija Bogutaitė, Liūnė Sutema ir Algimantas Mackus. Jie dar liūdnesni. "Negaliu jums nieko duoti, ką turėjau — palaidojau", — V. Bogutaitė. "Aš vaikštau šaligatviu ar gruodu, kad nepalikčiau savo pėdsakų", — Liūnė Sutema. "Ir plačiom likiminėm rankom ąžuolo karstą sukaltų", — Algimantas Mackus.

Sausio 23 d. buvęs Bostono lietuvių Kultūros klubo prelegentas dr. H. Nagys turi Tvėrėjo dovaną ne tik kurti ir perduoti kitam, ką pats kuria, bet ir tai, ką kuria ir kuo gyvena kiti pozijos talentu apdovanotieji. Su Nagiu perkeliavom per tą krūvą knygų lyg viena minute. Iš kiekvieno autoriaus prelegentas turėjo atsirinkęs po gabalėlį, kurį taip meistriškai perdavė, kad kiekvienas klausytojas galėjo pagyventi tuo, kuo gyveno autoriai, kurdami tuos eiliuotus žodžius.

Gal ir ne visai vykusiai aš čia perduodu Henriko Nagio žodį, bet toje poezijos dienoje ir pats gyvenau su kūrėjais ir, rodos, jutau tai, ko anksčiau, tas pačias knygas skaitydamas, nebuvau jutęs.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago 29, Illinois
Tel. PR 6-8998

UŽSIPRENUMERUOKITE MĖNESINĮ KULTŪROS ŽURNALĄ

A I D U S

EINA TREMTYJE JAU DEVYNIOLIKA METŲ

Redaguoja DR. JUOZAS GIRNIUS

Leidžia TĖVAI PRANCIŠKONAI

Metinė prenumerata 7 dol.

Administracijos adresas:

AIDAI
680 Bushwick Ave.
Brooklyn, N.Y. 11221

ARTISTIC BEAUTY SALON
2711 West 71st Street
Telefonas HE 6-1098
Sav. VL. ANDRIJAUSKAS

Čia pat galėsite pirkti aukštos rūšies kosmetikos priemones.
Val.: nuo 9:30 v. r. iki 6:30 v. v.
Treč. ir penkt. nuo 9:30 v. ryto iki 9 val. vakaro.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpiaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimų rėmai. metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
VIrginia 7-7258-59

IT'S WORTH A TRIP TO CHICAGO'S LOOP TO SEE

BOX OFFICE OPEN DAILY 10 A.M.–SUN 11 A.M.

THE ALL NEW CINERAMA presentation IN TECHNICOLOR "MEDITERRANEAN HOLIDAY"

TAKES YOU TO FRANCE, SPAIN, ITALY, JUGOSLAVIA, TURKEY, EGYPT, GREECE, LEBANON, AND PORTUGAL IN

MAIL ORDERS GIVEN PROMPT ATTENTION

ALL SEATS RESERVED. PRICE AND PERFORMANCE SCHED. thru JAN. 8

cinestage Dearborn & Lake

	Mn. Flr.	Mezz.	Balc.
MATS. DAILY 2 P.M.	$2.50	$2.50	$1.80
EVES. at 8:30 P.M.	$2.80	$2.80	$2.20
exc. FRI. & SAT. Eves.	$3.00	$3.00	$2.40

EXTRA SHOWS FRI.-SAT.-SUN. and NEW YEAR'S DAY at 8 P.M.

Perskaitę "Draugą", duokite jį kitiems pasiskaityti.

NELAUKITE, nes rytoj gali būti pervėlu!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:

AMERICAN BONDING	MANHATTAN FIRE & MARINE
AMERICAN INDEMNITY	MERCURY MUTUAL
CASUALTY MUTUAL	MONARCH
FIDELITY & DEPOSIT	NATIONAL UNION
FIRE & CASUALTY OF CONN.	NEW YORK FIRE
GIBRALTAR INSURANCE	SECURITY INSURANCE
THE HANOVER	UNITED STATES FIRE
HIGHWAY INSURANCE	UNIVERSAL INSURANCE
THE HOME	WESTERN FIRE & CASUALTY
INTERSTATE	CALIFORNIA LIFE
LASALLE CASUALTY	

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams Street Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

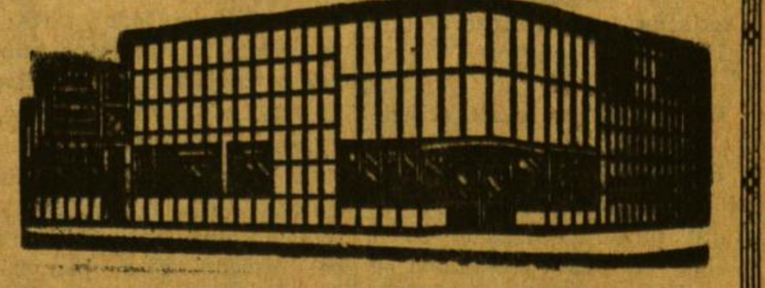

CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
B. B. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING

4½% Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS:
ANTRAD. ir PENKT. .... 9 v. r. iki 5 v. v.
PIRM. ir KETV. .... 9 v. r. iki 8 v. v.
ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

Du kiemai automobiliams pastatyti veltui. Į vieną galima įvažiuoti iš Western Ave., o kitas užpakaly namo.

Chicago Savings AND LOAN ASSOCIATION

Duodame paskolas namams pirkti, statyti naujus namus arba perfinansuoti jūsų seną paskolą naujai susidariusioms jūsų sąlygoms. Atsiminkite, kad Chicago Savings labai lengva pasiekti telefonu ir pasiteirauti apie mūsų sąlygas. Dar geriau atvykti asmeniškai ir gauti nemokamą patarimą iš geriausio šios srities specialisto.

Svarbu pasirinkti vietą pinigams taupyti, bet dar svarbiau pasirinkti vietą, iš kurios gali finansuoti arba gauti paskolas savo namams ar apartamentui. Kviečiame bet kada užeiti, būsite nuoširdžiai sutiktas!

HANDY HOURS

Monday ...... 12:00 P.M.-8:00 P.M.
Tuesday ...... 9:00 A.M.-4:00 P.M.
Wednesday .. Closed All Day
Thursday .... 9:00 A.M.-8:00 P.M.
Friday .... 9:00 A.M.-8:00 P.M.
Saturday .... 9:00 A.M.-12:30 P.M.

- Vacation Club
- College Bonus Savings
- Home Mortgage Loans
- Home Improvement Loans
- Christmas Club
- Insured Family Savings
- Notary Public Service
- All types of Insurance
- Free community rooms for your organization meetings
- Cash checks and pay all family bills with our special money order checks. No service charge to members.
- U. S. Postal Stamp Machine Service
- Sell and redeem U. S. Bonds
- Two large free parking lots
- Drive-In Window
- Save-by-Mail Kits
- Travelers Checks
- Safe Deposit Boxes

Marquette Parke -- Amerikos Lietuvių Sostinėje

6245 SO. WESTERN AVE., CHICAGO 36, ILLINOIS GRovehill 6-7575

Chicago Savings & Loan Association žymesniųjų krašto finansinių įstaigų tarpe yra viena stipriausioji, saugiai ir pavyzdingai tvarkanti savo įstaigos reikalus. Mes nesiveržiame tapti pačia didžiausia įstaiga, bet dedame pastangas visuomet teikti geriausius patarnavimus mūsų taupymo ir skolinimo nariams, ir siekiame visada būti stiprūs finansiškai. Chicago Savings bendrovė per visus 40 savo gyvavimo metų visuomet yra išmokėjusi savo taupytojams pilną taupomą sumą ir mokėjusi ne mažesnius, kaip 3% dividendus.

Šios bendrovės vadovybė ir šiandien tęsia tą pačią atsargią, bet protingą administravimo politiką, kuri apsaugo Jūsų santaupas ir neša gerus dividendus.

LIETUVIŠKO APDARO KOMEDIJA

A. Kairio pjesę "Rūtos be darželių" pamačius

J. GLIAUDA

Los Angeles Dramos sambūris ir 75 SLA kuopa savo talkoje 1965 m. sausio 24 d. įscenino čia **Anatolijaus Kairio** komediją **"Rūtos be darželių"**. Veikalas yra įdomus. Tad ir tenka apie jį prasitarti kiek plačiau, ne vien tik korespondencijos rėmuose.

Kaip ir savo ankstyvesnėje "Diagnozėje", taip ir šioje trijų veiksmų komedijoj, autorius subūrė scenon asmenis, kurie apsėsti kiekvienas savo nekasdienės idėjos. Kiekvienas dalyvis savo veikimo paskatas randa ne rutinos gyvenime, bet pasiduodamas savo idėjos įgyvendinimo politikai. Išviršiniai ir viena (Diagnozė) ir kita (Rūtos be darželių) komedijos atrodo tik situacijų komedijomis, kur dėl savo prieštaringų interesų herojai įklimpsta neatmezgiamon padėtin, kol, klasikinės komedijos pavyzdžiu, atomazga (ir "laiminga komedijinė pabaiga") surandama iš šalies atsiradusio Figaro tipo, visažinančio ir visanujaučiančio personažo pagalba. Taip "Diagnozėje" pasirodė Daktaras, taip "Rūtose be darželių" — Fotografas.

Pikantiškumas ir alegorijos

Su stiproka pikanterijos doze "Rūtos be darželių" iš pirmųjų pirmojo veiksmo scenų staiga žiūrovui ataskamba ir perkeltine - alegorine prasme. Pikantiškasis lietuvių vartosenoje žodis "rūtos" čia jau randa aplikaciją tam tikoms vertybėms žymėti. Lygiai galima imti ir kitą alegorine prasme grožio karalaitės rinkimo temą, nes ji yra priešprieša lietuvių tradicinei "rūtos" ir kuklumo sąvokai. Tą pačią alegorinę esmę turi ir pasikartoją vaikų vežimėlio atvežimai į panelės namus, primeną peržengtas ribas pikantiškoje rūtų darželio tematikoje.

Vienas iš autoriaus laimėjimų

Sėkminga scenų kaita, dažnai aforizmu nuskambą posakiai, kai kur situacija dėl juoko ir juokas dėl situacijos, teikia žiūrovui smagiai tekančios komedijos įspūdį. Tačiau mes sąmoningai pažymėjome šio rašinio antraštėje pjesės titulą. Beieškančiam tik pramogos žiūrovui "Rūtos be darželių" liks tik komedija; žiūrovui, kuris sustoja ir apsimąsto, "Rūtos be darželių" bus perkeltinės prasmės vaidinimas, kur už komedijinės butaforijos autorius suslėpė kitą, nekomedijinį turinį. Ir kadangi jis suslėpė tą turinį po lietuviškais simboliais, suteikė nelegvai iššifruojamą pobūdį vaidinimo fonui — tai tebūnie pavadinta jo nemažu laimėjimu.

Pavykęs dviejų pusių surišimas

Su ta prielaida žvelgiant į "Rūtas be darželių", aiškėja, kad veikalui negalima taikyti vien realistinei komedijai statomų reikalavimų. Būtų visiškas to veikalo nesuvokimas, jeigu jam būtų taikoma vien veikėjų psichologijos aspektai; komedijos apmatų atatikmuo realybei, etc. Pagal eilinio žiūrovo pastabą, virtusią anekdotu, pamačius garsųjį absurdo teatro atstovo Beckett'o veikalą, angliškai pavadintą "Waiting for Godot", kur du valkatos per tris veiksmus tiek ir teveikia, kad laukia mistiškojo Godot, tarta: nepsichologiška, valkatos taip ilgai nestoviniuotų skersgatvyje, jie nueitų į karčiamą.

Tas absurdinės kritikos posakis virstų absurdu, jei ir iš Kairio "Rūtų be darželių" būtų reikalaujama atitikmens realybei, psichologijos plonybėms. Autorius davė savo, kiek reikia duoti veikalui, kuriame yra fonas, pristatydamas jį žiūrovui kaip lengvą, pikantišką komediją. Jis laimėjo veikalo esmei, surišęs vizijinę veikalo pusę su kita, labiau svarbia svarstymams, nevizijine puse: su veikalo idėja.

Defetizmo triumfas

Avangardinio teatro pagrindas: Beckett, Ionesco, Adamov, Genet, Albee, Grass, Simpson, Pinter e tutti quanti, nors ir yra labai skirtingi tarp savęs, tačiau jų veikalų fonas yra jiems beveik bendras. Išeinant iš jų veikalų finalų, kurie dažnai yra defetizmo triumfas, juk galima, jų metodu einant, rasti ir kitą finalą. Tačiau ir Kairys irgi apreiškė "Rūtų be darželių" finalą defetizmo šviesose. Ištikimybės idėjoje jo veikėjai, kaip ir absurdo teatro žmonės, nebeišsilaiko iki galo. Ir Klara ir Aldona scenų kaitoje pačios kinta. Idėja paliekama nuošaliai, kad tik ji nekankintų (kad nereikėtų rūtų darželio laistyti; kad nereikėtų grožio konkurse kovoti su konkurentėmis). Ir į jų gyvenimą įžengia ramus, viską migdąs siekis turėti savo nuosavą, nieko nedrumsčiamą laimę, realybės banalumą.

Mes nemėginsime ieškoti realių sąvokų fono idėjose, nes tai kiekvienas suvokia instinktyviai. Idėjos yra vertybės, dėl kurių įgyvendinimo kovojama. Tos komiškos scenose rūtos gali būti simboliu, kaip simboliu yra ir daugelis kitų scenos atributų. Kovos dėl idėjų situacijos turi arba savo kilnų turinį arba absurdinius veiksmus. Jeigu visus scenos veiksmus, kurie baigti savo idėjų pasyviu atsižadėjimu, padengia žiūrovų juokas, tai gali reikšti, kad laiminga veikalo pabaiga arba patenkino eilinį stebėtoją arba reagavo sarkastišku nusijuokimu į veikėjus, kurie dezertyravo iš kovos dėl savo idėjų lauko.

"Kalbėk man kaip lietuvis"

Naudodamasis alegorijomis, kurios yra perdėm lietuviškos (rūtos) , pastatąs scenon aiškiai nusakytus lietuvius (ne šiaip abstraktinio teatro tautiškai nenusakomus asmenis) ir įvedęs mūsų buities komizmą, Kairys sukūrė išviršiniai lengvai sekamą komediją, tinkamą lietuviškai scenai. Be abejo, mūsuose ji bus tokia pat populiari, kaip ir jo Diagnozė.

Savo perdėm lietuvišku apdaru jo komedija prakalbėjo iš scenos lietuviškai. Perkeltiniai veikalo elementai buvo suslėpti po lietuviška išore. Ta prasme, perfrazuojant T. Williams veikalo pavadinimą "Kalbėk man kaip lietus". Kairys prabilo į mus etikete "Kalbėk man kaip lietuvis".

Veikalas buvo pastatytas gerai, tačiau paties veikalo recenzijoje mums tenka palikti kitiems vertintojams aptarti šio pastatymo laimėjimus.

V. Kasiulis Smuikininkas
Iš parodos Clevelande

NAUJI LEIDINIAI

• **ATEITIS, lietuvių katalikiškojo jaunimo žurnalas, 1964 m. gruodžio mėn., nr. 10.** Tėvų jėzuitų koplyčios Chicagoje poreforminio altoriaus nuotrauka pasipuošęs žurnalo sąsiuvinis iš karto malonai patraukia akį. Ypač šį kartą verta dėmesio naujosios žurnalo redakcijos deklaracija. Su jos mintimis, be abejo, mūsuose bus ir ne visu šimtu procentų sutinkančių, bet vis tiek besidžiaugiančių jaunimo aktyvumu. Ypač kai pats žurnalas sakosi gerbsiąs ir svetimą mintį, nevengdamas su ja dialogo. Tačiau svetimos minties gerbimo pažadui nemaloniai kontrastuoja šiame pačiame numeryje replika kolegų skautų akademikų "Mūsų Vyties" žurnalui, kada, nepritariant jo minčiai, atšaujama: "Viską aukojame lietuvybei, šį kartą ir protą". Atseit, mandagiai "išsidurniuojama". Na ir koks begali būti tolimesnis pokalbis? Aplamai, visos tos redakcijos ar paskirų redakcijos narių paberiamos trumpos aktualijos, replikos bei kitoki užkalbinimai yra pati gyvoji, pati patrauklioji žurnalo dalis. Tačiau linkime redakcijai neišleisti iš akių ir pavojaus visa tai nupiginti tik iki paprasto pasistumdymo.

• **Bruno Markaitis, S. J., VILNIAUS VARPAI.** Simfoninė kantata. Išleido Chicagos Lietuvių opera 1964 m. Kantatos žodinis tekstas Kazio Bradūno. Daug kruopštaus darbo ir kitokių išlaidų pareikalavęs leidinys. Kantata, kaip žinome, Chicagoje bus išpildyta birželio 13 d., minint ir pagerbiant žuvusius kovotojus pokario partizaninėse kovose. Leidinio įvade pačios kantatos turinys aptariamas šitaip: "Kantata prasideda trumpa uvertiura. Trimitai du kartus paskelbia pagrindinę temą, kuri vėliau girdėti choro ir solistų partijose. Uvertiūra įveda mišrų chorą: "Įaugom Nemuno upyne". Po soprano ir mezzosoprano arijų, kuriose atskirai kalbasi duktė su motina, sušlama tėviškės medžiai "Vėsioj, begalinėj šiaurėj". Ir vėl mišrus choras: "Mūs gyvenimas ten ir kapai; ir mes tikim — mus, Dieve, vedi. Po soprano ir baritono dueto vėl pasigirsta pagrindinė tema, o po jos pradeda gausti Vilniaus varpai. Jie skamba ir dviejuose choruose ir orkestre, sukurdami galingą, dramatišką finalą."

• **LAIŠKAI LIETUVIAMS, 1965 m. sausio mėn., nr. 1.** Didelio dėmesio verti straipsniai: dr. A. Liulevičiaus "Gilėjantis žvilgsnis į Bažnyčią"; V. Kleizos "Pasauliečių veikla šeimoje, parapijoje ir labdaroje"; G. Procutos "Jaunuomenės auklėjimas — sovietizacijos priemonė Lietuvoje" ir kit. Aktuali ir puikiai sutvarkyta bei atrinkta ir visa kita smulkesnioji medžiaga. Numerį puošia V. Maželio nuotraukos.

• **TĖVYNĖS ATGARSIAI, Chicagos Aukštesniosios lituanistikos mokyklos mokinių laikraštis, 1965 m. vasario mėn., nr. 1.** Ir išorine ir turinine prasme tikrai šią mokyklą gražiai reprezentuojąs leidinys. Leidžia mokyklos tėvų komitetas. Laikraščio globėjas Algimantas Kezys, SJ. Leidinį redaguoja pačių mokinių redakcinis kolektyvas. Numeris išleistas spaustuvėje, puslapiai išpuošti pačių mokinių da rytomis meniškomis nuotraukomis Turinyje apstu jaunimo kūrybinių rašto bandymų, lituanistinių strp. ir šiaip jaunimo atsiliepimų į čionykštį mūsų kultūrinį gyvenimą.

• **ŠALTINIS, 1964 m., gruodžio mėn., nr. 6.** Numeris pradedamas vysk. V. Brizgio žodžiu, o toliau pagerbiamas sukaktuvininkas Lietuvos ministeris D. Britanijai B. K. Balutis, duodamas pluoštas jo paties atsiminimų. Prof. J. Eretas šiltai rašo apie savo susitikimus su arkivysk. J. Matulaičiu, V. Šlaitas, J. Gailius, A. Rūta, C. V. Obcarskas, J. Gutas ir L. Švalkus užpildo literatūrines numerio skiltis.

KAI ABEJOJATE DĖL SIUNTIMO
dovanų savo draugams į S.S.S.R.
PASINAUDOKITE ŠIUO SAUGIAUSIU KELIU:

1. Nuspręskite, ar jūs norit siųsti siuntinį iš čia, ar dovanos užsakymą automobiliui, motocikliui, siuvamai mašinai, televizijos aparatui ar maisto siuntiniui.
2. Pasinaudokite patikimos firmos, kuri turi geriausią reputaciją, patarnavimu.
3. Pasitikrinkite, ar šios firmos tarnautojai yra patyrę, kad galėtų tinkamai atlikti jūsų užsakymą.
4. Pasitikrinkite, ar ši firma yra oficialiai pripažinta.
5. Paieškokite firmos, kuri šios srities biznyje yra virš 30 metų. Paieškokite ir rasite: —

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
Pagrindinė įstaiga: 716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106 — Telefonas WA 5-3455

SKYRIAI:

PHILADELPHIA
632 W. Girard Avenue
Philadelphia, Pa. 19123
WAlnut 5-8878

BALTIMORE
3206 Eastern Avenue
Baltimore 24, Maryland
DI 2-2374

BLOOMFIELD, N. J.
228-230 Montgomery Street
Bloomfield, New Jersey
Phone: 748 - 8524

BOSTON
390 West Broadway
South Boston 27, Mass.
AN 8-8764

CHICAGO
4102 Archer Avenue
Chicago 32, Ill.
FR 6-6399

BRANCH
2242 W. Chicago Avenue
Chicago 22, Illinois
BE 5-7788

CLEVELAND
7023 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
UT 1-0807

DETROIT
6460 Michigan Avenue
Detroit 10, Michigan
TA 5-7560

ELIZABETH
943 Elizabeth Avenue
Elizabeth, N. J.
EL 4-7608

HAMTRAMCK
11415 Jos. Campau Ave.
Hamtramck 12, Michigan
TO 8-7940

KANSAS CITY
18 S. Bethany
Kansas City, Kansas
AT 1-1757

LOS ANGELES
3216 Sunset Blvd.
Los Angeles 26, California
NO 5-9887

MIAMI
2755 Biscayne Blvd.
Miami 37, Florida
FR 9-8712

MINNEAPOLIS
217 E. Hennepin
Minneapolis 14, Minnesota
FE 2-4908

MILLVILLE
19 Westwood Terrace
Millville, N. J.
825-5362

NEW YORK
48½ East 7th Street
New York 3, N. Y.
GR 3-1785

OMAHA
5524 S. 32nd Street
Omaha, Nebr.
731-8577

PITTSBURGH
346 Third Avenue
Pittsburgh 22, Pennsylvania
GR 1-3712

ROCHESTER
683 Hudson Avenue
Rochester 21, N. Y.
BA 5-5923

SAN FRANCISCO
1236 Ninth Avenue
San Francisco 22, California
LO 4-7981

TRENTON
730 Liberty Street
Trenton, N. J.
LY 9-9163.

Pristatome Visokių Rūšių
STATYBAI IR NAMŲ
PATAISYMUI MEDŽIAGĄ

CARR MOODY
LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 S. Halsted St., VI 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai
Raštinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

Automobilio nelaimės atveju skambinkite
(In case of accident call)
GR6-7777 24 hour towing service
Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai.

BODY & FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR
2423 W. 59h St., Chicago, Ill., 60629
Savininkas — MIKAS ČESAS

PRANEŠIMAS
Lankydamiesi Romoje, Italijoje, apsistokite Popiež. Liet. Šv. Kazimiero Kolegijos svečių namuose:
"VILLA LITUANIA"
Piazza Asti 25
(Via Casalmonferrato 33, Tel. 78.90.33.)
ROMA—ITALIA.
Rasite jaukią aplinką, sveiką maistą ir neperdėtą kainą.
Pageidaujama, kad dėl apsistojimo laiko būtų susitarta iš anksto.
SVEČIŲ NAMO DIREKCIJA

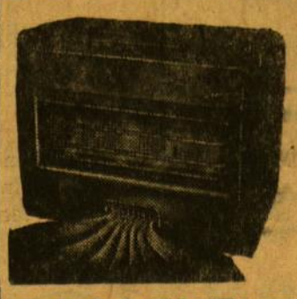

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.
LIETUVIŲ ĮSTAIGA
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmad. ir ketvir. 9—9 val., antr., treč., ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 po pietų

VANDER WAGEN
ANGLYS
SINCLAIR ALYVA
3605 West 63rd St. POrtsmouth 7-8020
Sinclair HEATING OIL
SuperFlame

SVEIKATOS IR GROŽIO SALIONAS
THE KEY TO HEALTH AND YOUTH
Švediškas masažas. — Vokiškos "Sauna" karštos vonios vyrams ir moterims turintiems artritį ar reumatizmą. — Rankų ir kojų masažas.
Veido masažas. — Veido išvalymas, porų sutvarkymas, maskaros, kremų pritaikymas Jūsų odai.
Veido nudažymas pritaikintas prie vakarinių suknelių. Manikiūras.
2606 W. 63rd Street Chicago, Illinois
Susitarimui skambinkit 737-5150

WIDE WORLD TRAVEL, INC.
9727 So. WESTERN AVENUE
TELEF.: BE 3-1104 — GA 2-0640
Amerikos pirmoji lietuvių kelionių agentūra, atstovaujanti visas aviacijos, laivų, geležinkelių ir busų linijas.
Sutvarkome visus kelionių reikalus be ekstra išlaidų.
Parduodame tikietus į visus pasaulio kraštus.
Padedame atvežti Lietuvoje likusius gimines.
Duodame patarimus įvairiais įvažiavimo klausimais.
WALTER RASK - RASČIAUSKAS, Prezidentas

SUSTOKIT, APŽIŪRĖKIT —
MŪSŲ METINĮ IŠPARDAVIMĄ
STEIN TEXTILE CO.
Didelis užuolaidų skyrius, kuriame galit savo langams pasirinkti urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokados, "boucle's", "fiberglass". Jei jūs nemokat siūti, mes jums jas pagaminsim.
PIRKSIT NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.
Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylons, taffetą, aksomo, angliškų medžiagų paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.
616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737
Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta.
Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę.
Jefferson St., Chernin's aikštėje.

TOO DRY HOME ?
All winter long, bone-dry, heated air robs your family of essential moisture. This robbery can cause colds and other respiratory diseases; many other discomforts and damages. Moisture must be added. *Here's how:* With an Aprilaire Humidifier. *Here's why:* It adds just the right amount of moisture accurately, constantly, automatically. No mists, droplets, white dust. Choose the finest—the Aprilaire Humidifier.

Models for all types of heating
Humidify with
RP Aprilaire
AUTOMATIC HUMIDIFIER
GAPS HEATING & COOLING SERVICE
6641 So. Western Ave. Tel. — PR 6-6677

Kultūrinė Kronika

Amerikiečiai apie lietuvių liaudies dainų antologiją

JAV bibliotekų organe **Library Journal** (1965 m. sausio 15 d.) tilpo recenzija apie A. Landsbergio ir Clark Mills redaguotą lietuvių liaudies dainų rinktinę, **The Green Linden,** Recenzijoje rašoma:

"...Tik keletas anglų (folkloro) fragmentų, kaip "O Western wind, when wilt thou blow" ir "The bailey beareth the bell away", prilygsta (lietuvių liaudies dainoms) savo inkantacine magika. Šis 113-os dainų rinkinys apdainuoja visuotines temas: meilę ir piršimąsi, gamtą ir mirtį. Nuostabiai vykusiai išverstos pavienės dainos primena tai Safo, tai ankstyvąją kiniečių poeziją, ir anglų baladinę tradiciją. Tai nepaprastas šaltinis lyginamosios literatūros studentams, ir džiaugsmą teikiantis priedas poezijos lentynoms".

● **Vytauto Kasiulio darbų paroda Clevelande.** Šio plačiai žinomo, Paryžiuje gyvenančio mūsų dailininko aliejaus darbų, pastelių ir spalvotų litografijų paroda šį sekmadienį (vasario 7) atidaroma "Gallery International" patalpose Clevelande. Paroda tęsis iki kovo 6. Išstatyta viso 40 darbų. Trys aliejaus darbai (Knygų pardavėjai prie Senos, Montmartre ir Peinture Moderne) yra ypač didelės apimties — 6 pėdų pločio ir 4½ aukščio. Galerijos lankymo valandos: šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 2 v. popiet iki 7 v. v., kitomis savaitės dienomis nuo 6 - 9 v. v., pirmadieniais galerija uždaryta. Šią V. Kasiulio parodą š. m. pavasaryje tikimasi perkelti į Chicagą, Čiurlionio galerijon.

V. Kasiulis Moteris su gėlėm
Iš parodos Clevelande

● **Juozas Žilevičius parašė naują dainų rinkinį.** Jau senokai J. Karvelio dėka iš spaudos išėjo Juozo Žilevičiaus lietuvių dainynas: "Lietuviais esame mes gimę". Dainos tame rinkinyje yra taip harmonizuotos, kad galima dainuoti vienu balsu, natūraliai pitariant antruoju balsu, su lengvu pritarimu fortepijonui. Rinkinys yra taikomas mūsų jauniems pianistams. Vietoj dainuoti, viską galima atlikti pianu. Leidinyje telpa 110 liaudies dainų ir giesmių. Prie kiekvienos dainos yra pažymėta, kurioje apylinkėje ji yra dainuojama. Veikaliukai neilgi, daugiausia 8 taktų. Mūsų jauniesiems jie nebus sunku išmokti skambinti. Chorvedžiams tiks kaip vadovėlis dvibalsiniam dainavimui. Jaunieji pianistai čia taipgi galės pratintis akompanuoti solistams. Atspaus idntas gerame popieriuje. Įrištas kietu viršeliu (J. Br.)

● **Pasisekusi Br. Murino akvarelių paroda** Čiurlionio galerijoje, Chicagoj, uždaryta praėjusį savaitgalį. Parduota 12 darbų. Šią mūsų dailininko parodą apžiūrėjo ir Chicagoje lankęsis arkivysk. Antonio Samorė. Ta proga Lietuvių menininkų klubo valdybos iniciatyva galerijoje dar buvo suruošta ir lietuviškosios architektūros nuo traukinė paroda, o foje buvo išstatyta dail. Br. Jameikienės ir A. Valeškos vitražai.

● **Ant. Sodeikai jau 75 m. amžiaus.** Lietuvoje gyvenančiam buv. operos solistui Antanui Sodeikai sausio 23 d. suėjus 75 m. amž., apie sukaktuvininką Lietuvoje paskelbti, palyginti, neišsamūs straipsniai. Beveik nepaminėtas Sodeikos dar prieš pirmąjį pasaulinį karą išvarytas platus kultūrinis baras JAV-se. Visai nutylėtas jo antrasis lankymasis JAV-se 1928 m., kai lietuvių telkiniuose jis buvo surengęs 30 koncertų.

1890 m. Jurbarke gimęs A. Sodeika A. Staškevičiūtės straipsnyje ("Tiesa", sausio 23, nr. 18) laikomas "brangiu artistu, puikiu pedagogu ir nuostabiu žmogumi". Dar pažymėta, kad, domėdamasis pedagoginiais klausimais, Sodeika yra lankęsis Maskvoje ir Leningrade, tačiau nutylėta tai, kad jis 1921 ir 1924 m. yra lavinęs balsą Italijoje. J. Stasiūnas "Lit. ir Meno" savaitraštyje (nr. 4) pripažino, kad Sodeikai dalyvaujant pirmasis Lietuvos operos spektaklis Kaune 1920 m. gruodžio 31 d. (Verdi "Traviata") davęs pradžią dabartiniam operos - baleto teatrui. Per 35 metus A. Sodeika, turėdamas gražų lyrinį baritono balsą, sukūrė daugiau kaip 50 vaidmenų — kai kurie jų bus ilgai atmintini, pvz. Rigoletto, Scarpija "Toscoje", Demonas, Jago "Othello" ar Tomskis "Pikų Damoje".

—o—

— Kaip smarkus, staigus, bet neilgas lietus neįvilgo žemės, taip ir vienkartinis sušelpimas nestiprins tėvynės. Nuolat čiurlenanti srovė, nuolat sti prinama organizuota tėvynė — tai patvarūs veiksniai!

—Vaižgantas

Lietuvių fondo premija už jaunimui skirtą veikalą

JAV Lietuvių Bendruomenės centro valdybai pavedus pravesti Lietuvių fondo skiriamą 500 dolerių premiją už geriausiai parašytą 1964 metais jaunimui skirtą veikalą, Švietimo taryba skelbia šiuos premijos nuostatus:

1. Lietuvių fondo premija $500.00 skiriama už geriausią 1964 metais išleistą, ar parašytą, dar rankraštyje turimą jaunimui tinkamą prozos, poezijos ar jaunimo teatrui veikalą. Kūriniai turi būti taikomi paaugliams jaunuoliams-ėms tarp 10 ir 16 metų amžiaus.

2. Prozos kūriniai pageidautina, kad nebūtų trumpesni kaip 80 puslapių, o poezijos vientisinis kūrinys ar rinkinys neturėtų būti trumpesnis kaip 40 psl. Dramos veikalas pageidautinas nesudėtingas, lengvai pastatomas mūsų sąlygose ir neilgesnis 2 valandų vaidinimo.

3. Veikalų temos — autorių privilegija. Svarbu, kad jos būtų aktualios ir šių dienų jaunimui. Pageidautina, kad veikalas būtų parašytas paprasta, sklandžia kalba ir patraukliai skaitomas ar žiūrimas jaunimo.

4. Leidėjai, kurie yra išleidę 1964 metais naujausią jaunimo literatūros autoriaus veikalą, ar autoriai, kurie turi parašę ir dar niekur nespausdinę, prašomi prisiųsti rankraščius, ar išleistus 1964 metais veikalus Švietimo tarybai — Jeronimui Ignatoniui, 6642 S. Francisco Ave., Chicago, Ill. 60629, pažymint, kad tai siunčiama "Jaunimo literatūros premijai skirti komisijai". Autoriai rankraščius pasirašo savo tikra pavarde ir nurodo tikslų adresą. Rankraščius ar išleistus veikalus prašoma prisiųsti iki 1964 metų balandžio 1 dienos.

5. Premijuotinam kūriniui atrinkti bus sudaroma komisija iš rašytojų, mokytojų ir Lietuvių fondo atstovo, kuri bus paskelbta vėliau.

6. Atrenkant premijai veikalą, komisija sprendžia paprasta balsų dauguma.

7. Dėl veikalo aktualumo ar jo meninės vertės komisija gali atrinkti išimtinu atveju veikalą ir mažesnės apimties, negu nurodyta 2 paragrafe.

8. Komisijai neradus premijuotino veikalo, Lietuvių fondo skiriama premija nukeilama kitiems metams.

9. Autorius, gavęs premiją, pirmąją veikalo laidą perleidžia Kultūros fondui išleisti be atskiro honoraro. Nelaimėjusieji premijos veikalai bus grąžinami autoriams jų nurodytu adresu.

JAV LB Švietimo Taryba

Poetas įpareigotas vyskupą pliektį

(Atkelta iš 3 psl.).

dievą, o tikrąjį Dievą, jeigu kada tikėjai, turėsi išniekinti, rašydamas jį mažąja raide, kip kad net tris kartus pasielgei čia minimame straipsnyje.

O buvo laikai, net tie keikiamieji tautininkų laikai, kada tu laisvai galėjai, savo dailiai sukaltas eiles skaitydamas Karininkų ramovėje, opoziciškai gnybtelti esamą santvarką ir, išėjęs į Laisvės alėją, džiaugtis savo sugebėjimais. Bet... tai buvo tada... O nūnai viskas prapuolė, tik ant lauko pliko — kolūkis, raudona žvaigždė ir Partija beliko.

Bet meskime tą "visaliaudinę" Tiesą ir atgaivai atsiverskime kultūrinį rašytojų žurnalą Pergalę, skirtą ne vidutiniokams, ne kokiai darbo inteligentijai, bet pačioms jos viršūnėms iš kuklaus 4,874 egzempliorių tiražo. Taigi Pergalės 1964 m. Nr. 10 pirmuosiuose lapuose jau nebe proza, bet šauniomis eilėmis skelbiamas poeto Miškinio laisvas, iš gilumos išplaukiąs tikėjimas:

Mūsų šviesos—kranai ir pastoliai,
Komunizmo aušra iš arti:
Į ją lekia per lygumas, tolius
Traukiniai elektriniai geiti.

Mūsų šviesos—patrauklios idėjos,
Spindesys raudonos žvaigždės:
Jos tautoms išsilaisvint padėjo
Ir dar daugelį kartų padės.

Mielas Jonai Aisti, ir tu, nepalyginamasai Bernardai, argi nedėkojate kas vakaras Dievui, kad jūs nelikote savo tėvų žemėje, kur kažin ar būtumėt išvengę tos siaubingos prievolės, kuri nūnai atėjūnų užkarta Lietuvoje lietuviui poetui, šiemet sausio mėn. 29 d. minėjusiam savo gyvenimo 60 metų sukaktį.

Taupykite

MES MOKAME 4½% ANT VISŲ SĄSKAITŲ

Daugiau kaip 50 metų sąžiningai patarnaujame lietuviams.

Kiekviena sąskaita ligi $10.000 apdrausta Federalės valdžios agenturoje

August Saldukas, Prezidentas

4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

FRANK'S T. V. & RADIO, Inc.
3240 S. HALSTED ST. Telef.: CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ. PARDAVMAS IR TAISYMAS
ORO VĖSINTUVAI — AIR CONDITIONING

COSMOS PARCELS EXPRESS
CORPORATION

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugel metų patyrimo siunčiant

DOVANAS — SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klijentų patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom.

Dėl informacijų ir nemokamų katalogų kreipkitės į visus mūsų skyrius.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

● NEW YORK, 3, N. Y. — 39 - 2nd Avenue ..... AL 4-5456
● BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue ..... EV 4-4952
● BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue ..... DI 5-6808
● ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street ..... CH 9-6245
● BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue ..... LI 2-1767
● SOUTH BOSTON, MASS., 327 W. Broadway, ... Tel. 268-0068
● BUFALLO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue ..... TL 6-2674
● CHICAGO 22, Ill., — 2222 W. Chicago Avenue ..... BR 8-6966
● CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halsted Street ..... WA 5-2737
● CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road ..... TO 1-1068
● DETROIT, Mich.—7300 Michigan Avenue ..... VI 1-5355
● GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N. W. .... GL 8-2256
● HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau ..... GL 7-1575
● HARTFORD, 14, Conn., 200 Franklin Ave. Tel. 233-8030 ir 246-0215
● IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave. ..... ES 2-4085
● YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue ..... RI 3-9440
● LOS ANGELES 22, Calif.—900 So. Atlantic Blvd. .... AN 1-2994
● LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street ..... FO 3-8569
● NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Avenue ..... BI 3-1797
● NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. ..... LO 2-1446
● PATTERSON 1, N. J. — 99 Main Street ..... MU 4-4619
● PASSAIC, N. J. — 176 Market Street ..... GR 2-6387
● PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. .... PO 5-5892
● PITTSBURGH 3, Pa — 1307 E. Garson Street ..... HU 1-2750
● SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street ..... FI 6-1571
● WATERBURY, Conn. — 6 John Street ..... PL 6-6766
● WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street ..... SW 8-2868
● YONKERS, N. Y. — 555 Nepperhan Ave. ..... GR 6-2781

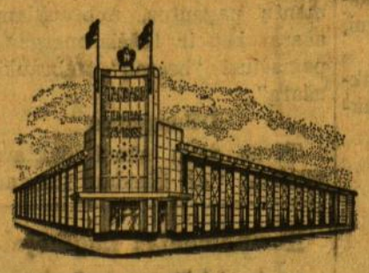

STANDARD FEDERAL
SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
4192 ARCHER AVE. — CHICAGO, ILLINOIS 60632
Telef. — VIrginia 7-1141

TURTAS — $90,000,000.00 REZERVAI — $8,800,000.00

Vienintėlė lietuviška bendrovė Chicagoj mokanti dividentus kas 3 mėnesius. Dabartinis dividentas 4¼% visoms taupmenoms.

PASKOLOS NAMAMS ĮSIGYTI AR TAISYTI PRIEINAMOMIS SĄLYGOMS

VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 val. vakaro
Antradieniais ir penktadieniais nuo 9 iki 4 val. vakaro.
Šeštadieniais nuo 9 iki 12 val.
Trečiadieniais nedirbama.

JUSTIN MACKIEWICH, Valdybos pirmininkas
JUSTIN MACKIEWICH, Jr. Prezidentas

4½% current dividend — 5% on investment bonus
4½% DIVIDENDŲ MOKAMA PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS.
Už 1 metų investavimo bonus mokama 4½% dividendų kas pusmetį ir dar išmokame po ½% už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILLINOIS
Valandos: Pirmad., Antrad., Penkt. ir Šeštad. 9 v. r. — 4:30 p. p.
Trečiad. uždaryta; Ketvirtad. 9 v. r. — 8 v. v.

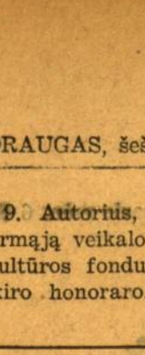

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

Petkus
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Telef. GRovehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero, TOwnhall 3-2108-09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 West 63rd STREET
Telef.PR 8-0833 PR 8-0834

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23 rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

Spygliai ir Dygliai

Redaguoja dr. S. ALIŪNAS

KOVOS DVASIA

Šį mėnesį nemaža kalbama apie kovos dvasią ir ryžtą. Ką čia ir sakyti, kaip tie dalykai reikalingi. Žmogus visada pilnas kovos dvasios ne prieš kokį ten bolševiką, iš kurio sunku ką gero ir tikėtis, bet prieš savo artimą, su kuriuo, taip sakant, susitinki, net ligi užlipimo ant nuospaudos. Taigi, sakė kas ar nesakė, minėjo ar neminėjo, bet reikia būti pasirengus kovai. Apie tai B. Pavabalys sako:

Tokia pas mus politika,
Kad ieškom vis kramtyt ką.
Gražiai mes kramtom asmenis
Ir traukiam juos per ašmenis.

Žodžiu, nekokio ten atleidimo reikia, bet kovos dvasios,

Po kovų gera ir pailsėti

kad jei žmogus ko dar nepasakė, jau reikia jį kaltinti, nes juk

Kadaise Margeris aukštuos
Pilėnuos kovės,
Mušė kryžiuotį piktą iš peties,
Aš pinigų prikišęs į matrasą
lovos,
Žadu juos ginti ligi pat mirties.

Netiesa, ne, kad mūs senos
tėvynės
Dvasia tvirtoji gęsta milžinų,
Net ir Pilėnų niekas taip
negynė,
Kaip aš tuos savo pinigus ginu.

Na, o tavo pilis rezidencija, tai ne kokia ten pilis iš netašytų rąstų. Rezidencija verta kovos, dėl jos galvelę verta padėti. Reikia tvirtos dvasios, kad atsilaikytum prieš visus rinkėjus ir pasikėsintojus, nes juk reikia, kad išsipildytų kažkada A. Gustaičio tarti žodžiai:

Ir noris šaukti visam pasauly,
Jūs paskaitykit "Ura pro
nobis",
Mano nameliai mieli kaip
saulė
Šiandieną tapo graboriaus
grobis.

OBJEKTYVUS AUTORIUS

"Juo įdomiau skaityti šią (t. y. Antano Smetonos) monografiją, kad tiek jos autorius, tiek leidėjai savo pasisakymuose kalba apie bešališkumą, taigi apie teisingą paveikslą, kurį ši knyga turėtų sudaryti ir apie prez. A. Smetoną ir apie anuometinę Lietuvą.

Biografu, tos monografijos autorium, mums atrodo, buvo pakviestas pats tinkamiausias žmogus. Aleksandras Merkelis, žinoma, yra nuoširdžiai įsitikinęs smetonininkas".

(Dirva, 1964. XII. 16, Nr. 141.)

Lyndon B. Johnson

Prez. Johnson visiems siūlo: "Žvelk į ateitį ir stovėk stipriai ant žemės". "Turėk didelę širdį ir kietą kumštį".

Neturto įrodymas

Viena ponia, laikanti save didele visuomenininke, mokėdama L. B-nei savo dolerinį nario mokesnį, derasi: "Esu nedirbanti, gal mane atleisite nuo doleriuko?"

Šalia stovįs mažas visuomenininkas patvirtina: "Taip, ji tikrai nedirbanti, nes užsiėmusi nuomų surinkimu".

DR. S. ALIŪNAS

Kur bėga Šešupė

Kur bėga Šešupė, kur Nemunas teka,
Ten mūsų tėvynė, laukai ir miškai,
Čia broliai artojai lietuviškai šneka
Ir angliškai jiesiems atsako vaikai.

Kur rausta žemčiūgai, rugienos kur vysta,
Ten mūsų sodybas praeivis pagirs,
O čia lietuvaitė sau tvistina tvistą,
Kol visi intymūs rūbeliai pabirs.

Ten Vytautas didis garsiai viešpatavo,
Ties Žalgiriu mušė kryžeivius piktus,
Čia broliai už laisvę narsiausiai kariavo
Ir mušės prieš pat prezidento vartus.

Ar šviečia mums saulė, ar orai aptemę,
Tu, mūsų tėvyne, brangi visados,
Čia brolis artojas konjaką sau semia,
Ir kugelio taukus nubrauks nuo barzdos.

Apsaugok Aukščiausias tą mylimą šalį,
Čia mano namelį, ten bočių kapus
Ir duoki stiprybės gint dolerį žalią,
Ir mest lauk rinkėjų visokius lapus.

LIŪDNA VALANDELĖ

Liūdna valandėlė yra tada, kai bažnyčioje prieina aukų rinkėjas, tu atidarai piniginę ir joj terandi tik 20 dol. banknotą.

Liūdnas momentas, kai Zuzna Juškevičienė su vyru kandidatuoja į LB postus 15 kartų ir slaptu balsavimu vis tegauna tik du balsus.

Liūdnas momentas yra tada, kai pašaukia "long-distance" telefonas, o tu esi besimaudąs vonioj.

Liūdnas momentas yra tada, kai tu gauni po Kalėdų atvirutę iš to asmens, kurio tu nepasveikinai.

Liūdnas momentas yra tada, kai tu vartai žodyną ir užmiršti, kokio žodžio ieškai.

Liūdnas momentas tada, kai tavęs paklausia, kaip laikosi žmona ir vaikai, o tu esi viengungis.

Liūdnas momentas merginai yra tada, kai nueina į raštinę remtis amerikiečių politika, o po to sakyti, kad įneštos JAV senatorių ir kongreso narių rezoliucijos yra niekai.

Liūdnas momentas, kai "Naujienose" išspausdinus Zanavykų klubo šmeižtaraštį, kam buvo sumokėta paskaitininkams už kelionę, reikia pačiam "Naujienų" redaktoriui pasirašyti čekį, gautą už kelionę į Washingtoną.

Chicagos lietuvių slidininkų klubo narys stebi kito dingusio nario entuziastingus pasispardymus iš sni...

Hubert H. Humphrey

Viceprez. Humphrey, kurio pavardę prez. Johnson užmiršęs siunčiant delegaciją į Churchillio laidotuves.

DEMOKRATIŠKI RINKIMAI

"1936 m. gegužės 9 d. buvo paskelbtas Seimo rinkimų įstatymas, kuriuo nuo kiekvieno 50,000 gyventojų renkamas vienas atstovas. Renkama apygardomis, o balsuojama apylinkėmis. Kandidatų į tautos atstovus pasiūloma tiek, kiek apygardoje renkama atstovų".

(Al. Merkelis, "Antanas Smetona", 450 psl.)

*

— **"Lietuvės Branda"** nr. 1, prisiglaudus "Naujienose" rašo: "Jau žinome, kad visoms mums reikia ne tik šviestis, bet ir jausmais tvirtėti, kad pajėgtume save pažinti".

Ypač, tur būt, sunku atpažinti po nusidažymo.

*

— Neretai pasitaiko, kad turtingas vyras Kalėdų proga savo žmonai dovanoja automobilį, o Velykoms — skyrybas.

Br. Markaitis

*

— Vaikus išmokyti, ką su pinigais daryti, turėjo ir turės tėvai.

K. Trimakas

*

— Gali užsukti televiziją veikti ištisas 24 valandas, o nuo to niekas nepasikeis, jeigu nebus perduodama programa.

TEMA PAMOKSLAMS

"Laiškai Lietuviams" gruodžio mėn. nr. be kitų temų pamokslams skelbia ir šią: "Ar žmogus, eidamas senyn, turi apkiausti".

Žvaigždės likimas

Kino žvaigždė sako savo sekretorei, kad ji nebenorinti vaidinti:

— Aš nemoku vaidinti, nemoku šokti, nemoku dainuoti, — sako artistė.

— Tai kodėl nepasitrauki? — klausia sekretorė.

— Negaliu, juk aš esu žvaigždė, — paaiškina aktorė.

Tikras sprendimas

— Iš kur žinai, kad vairuotojas tikrai buvo girtas? — klausia teisėjas policininką.

— Kai aš pamačiau vyrą svyruojantį, aš dar abejojau, bet kai jis įmetė pinigėlį į pašto dėžutę ir, pažiūrėjęs į bažnyčios laikrodį, sušuko: "Keistas reikalas, štai, aš ir vėl nustojau 14 svarų svorio", tada pamačiau, kad vyras tikrai išgėręs.

Apsinuodijimas

— Jūs esate apsinuodijęs, — sako daktaras pacientui.

— Kokiais nuodais, kaip tai gali būti? — klausia ligonis.

— Nežinau, tai tik skrodimas galės parodyti.

Turto prasmė

— Kokia tau nauda iš tavo tų didelių turtų? Vis tiek laimės jais nenusipirksi.

— Laimės nenusipirksiu, bet, juos turėdamas, bent gali pasirinkti skurdo rūšį.